

ÖREBRO UNIVERSITET
Institutionen för juridik, psykologi och socialt arbete
Socionomprogrammet
Teorier och metoder i socialt arbete C, 30 hp
C-uppsats, 15 hp
VT 2012

Barnaga

unga vuxnas attityder

Handledare: Daniel Lindberg
Kristina Gustafsson

Författare: Magdalena Ahlberg
Daniel Fredriksson
Emma Lindsten

Corporal punishment – young adults' attitudes

Authors: Magdalena Ahlberg, Daniel Fredriksson, Emma Lindsten

ÖREBRO UNIVERSITY

School of law, psychology and social work

Social work program

Theories and methods in social work C, 30 points

C-essay, 15 points

Spring term 2012

ABSTRACT

The purpose of this study is to examine young adults', 18-19 years old, attitudes towards corporal punishment and with the help of social constructionism, grid-group theory and relevant concepts analyze the results and compare it with previous research. The research questions introduce various factors such as gender, origin and personal experiences of corporal punishment that may affect the attitudes. In order to fulfill the purpose and answer the research questions, a quantitative research method has been selected. There was 118 participants in the survey. The study was conducted by means of surveys in high schools in Örebro. Social constructionism made us realize how the community, perceptions and expectations might influence attitudes. Grid-group theory gave us an insight into how different family structures may explain why attitudes toward corporal punishment of children differ between individuals. One of the conclusions of this study is that the long-term trend of decreasing positive attitudes toward corporal punishment seems to continue. Results show that all of 41, 2% of young adults in our study, with parents born outside the Nordic countries, have been subjected to corporal punishment. Personal experiences and parents' origin has been shown to have effects on attitudes towards corporal punishment. Different family structures and attitudes towards child rearing may be important to understand and take into consideration in social work. The study shows that corporal punishment still exists, which makes the topic worth of attention and we recommend it to be studied further.

Keywords: corporal punishment, punishment, children, violence, attitude, young adults, physical punishment, social construction, grid-group theory, child rearing.

Barnaga – unga vuxnas attityder

Författare: Magdalena Ahlberg, Daniel Fredriksson, Emma Lindsten

ÖREBRO UNIVERSITET

Institutionen för juridik, psykologi och socialt arbete

Socionomprogrammet

Teorier och metoder i socialt arbete C, 30 hp

C-uppsats, 15 hp

VT 2012

SAMMANFATTNING

Syftet med denna studie är att undersöka unga vuxnas, 18 - 19-åringars, attityder mot barnaga och med hjälp av socialkonstruktionism, grid-group theory och relevanta begrepp analysera resultatet och jämföra det med tidigare forskning. Frågeställningarna inkluderar olika faktorer såsom kön, ursprung och egna upplevelser av barnaga som kan tänkas påverka attityder. För att uppfylla syftet och besvara frågeställningarna har en kvantitativ forskningsmetod valts. Studien har genomförts med hjälp av enkätundersökningar på gymnasieskolor i Örebro. Det var 118 elever som deltog i undersökningen. Socialkonstruktionism kan förklara hur samhället, uppfattningar och förväntningar kan ha inverkan på attityder. Grid-group theory ger en inblick i hur olika familjestrukturer kan vara en förklaring till varför attityderna mot barnaga ser olika ut mellan olika personer. En av slutsatserna med studien är att den långvariga trenden med sjunkande positiva attityder mot barnaga verkar fortsätta. Resultatet visar dock att hela 41,2 % av ungdomarna i studien med föräldrar födda utanför Norden har blivit utsatta för våld. Egna erfarenheter och föräldrars ursprung har visats ha inverkan på attityden mot barnaga. Olika familjestrukturer och inställningar till barnuppfostran kan tänkas vara viktigt att försöka förstå och ta hänsyn till inom det sociala arbetet. Studien visar att barnaga fortfarande förekommer vilket gör ämnet värt att uppmärksamma och vi rekommenderar att det studeras vidare.

Nyckelord: Barnaga, attityd, unga vuxna, barn, våld, fysisk bestraffning, bestraffning, social konstruktion, socialkonstruktionism, grid-group theory, barnuppfostran.

1. INLEDNING/BAKGRUND	1
1.2. Syfte	2
1.2.1. Frågeställningar	2
1.2.2. Avgränsningar	2
1.3. Studiens disposition.....	2
2. TIDIGARE FORSKNING	3
2.1. Generell översikt av attityder mot aga	3
2.2. Konsekvenser av aga.....	5
2.3. Attityder till aga i förhållande till ålder, kön och ursprung.....	5
2.4. Erfarenheter av aga.....	6
2.5. Sammanfattning av tidigare forskning	6
3. TEORETISKA UTGÅNGSPUNKTER.....	7
3.1. Centrala teoretiska begrepp.....	7
3.1.1. Barnaga.....	7
3.1.2. Attityd.....	8
3.1.3. Ursprung/Kultur	8
3.1.4. Genus.....	9
3.2. Teori	9
3.2.1. Socialkonstruktionism.....	9
3.2.2. Grid-group theory.....	10
4. METOD.....	11
4.1. Kvantitativ metod.....	11
4.1.1. Fördelar och nackdelar med kvantitativ metod.....	11
4.2. Urval.....	12
4.3. Datainsamling.....	12
4.3.1. Enkätgenomförande och bortfall.....	13
4.4. Databearbetning	13
4.4.1. Gradering av svarsalternativ.....	13
4.4.2. Analysmetoder	14
4.4.3. Tolkningsmetod.....	14
4.5. Validitet och reliabilitet.....	15
4.6. Generaliserbarhet	16
4.7. Etikdiskussion	16
5. RESULTAT OCH ANALYS.....	17
5.1. Kartläggning av attityder mot barnaga.....	17
5.2. Barnaga och kön.....	20
5.3. Barnaga och ursprung.....	22

5.4. Egna erfarenheter och barnaga	24
6. SLUTDISKUSSION	28
6.1. Resultatdiskussion	28
6.1.1. Generell kartläggning av attityder mot barnaga	28
6.1.2. Relationen mellan kön och barnaga	29
6.1.3. Föräldrars ursprungs inverkan på attityder mot barnaga.....	30
6.1.4. Attityder utifrån egna erfarenheter av barnaga	30
6.2. Metoddiskussion.....	31
6.3. Teoridiskussion	31
6.4. Avslutande reflektioner	32
LITTERATURLISTA	
BILAGA 1 - ENKÄT	
BILAGA 2- STATISTISKA TESTER	

1. INLEDNING/BAKGRUND

År 1584 står Anders Bengtsson inför rätta för att ha slagit ihjäl sin son. Historien beskrivs i Eva Bergenlövs bok, *Drabbade barn: aga och barnmisshandel i Sverige från reformationen till nutid*, en historisk översikt inom barnaga och barnmisshandel (2009, s. 39):

Rättsprotokollet berättar att två bröder hade varit uppe på hustaket en kväll. Där hade de brottats och bråkat med varandra och även förtretat folk som passerade nere på gatan. Fadern som hade gått till sängs stördes av pojkarnas tilltag, blev vredgad och steg upp på taket i bara nattskjortan. Med sig hade han ett tillhygge i form av ett långt vedträ. [...] Misshandeln slutade inte förrän fadern var alldeles utmattad av ansträngningen. [...] En bardskärare som tillkallades för att om möjligt hjälpa pojken berättade att han var alldeles brun och blå över hela livet, armpipan var avslagen, benen och låren svarta. Bardskäraren konstaterade att pojken var så illa slagen att ingen hjälp stod att få. En hustru som hade svept liket bekräftade i sitt vittnesmål bardskärarens utlåtande. Hon tillade att den skadan var ett sår i huvudet, vid tinningen. På rättens fråga om varför han handlat så illa svarade Anders Bengtsson att han väl hade rätt att näpsa sin son eftersom han uppfört sig fel.

Bergenlöv (2009) menar att det ur ett historiskt perspektiv inte är länge sedan straffet för att aga ett barn till döds kunde bestå av endast böter. Attityden till barnaga i Sverige var att den var nödvändig och därmed accepterad som en del av barnuppfostran. Begreppet aga har ofta förknippats med kärlek, eftersom det ansågs att våldet skedde med barnets bästa i åtanke. Det var med intentionen att agan skulle leda till barnets välmående. Ett citat av Martin Luther från hans barndom på 1500- talet kan beskriva hur synen på aga var:

Jag hölls av mina föräldrar alltför strängt och blev därigenom förskrämd. Min mor agade mig en gång så hårt, att blodet rann, för det att jag tagit en nöt. Hennes allvarsamma och stränga liv verkade så på mig, att jag rymde till ett kloster och blev munk. Men hon gjorde det i sitt hjärtas välmening (Luther, citerad i Bergenlöv, 2009, s. 35).

Ett ordspråk i gamla testamentet lyder ”*Ty den HERREN älskar, den agar han, liksom en fader sin son, som han har kär*” (Uppenbarelseboken, 3: 11-12). Ordspråket kan visa på hur attityden mot barnaga tog sig i uttryck. Den var ofta förknippad med kärlek och religion. Barn skulle fostras till gudfruktighet, dygd, ära och duglighet (Bergenlöv, 2009). Enligt statens offentliga utredningar (SOU, 2001:18) var Sverige det första landet i världen som införde ett totalförbud mot barnaga. Dagens Sverige står därmed i tydlig kontrast till dåtidens synsätt. Numera ses det som en kriminell handling att fysiskt bestraffa barn. Forskning (SOU, 2001:18) har visat att konsekvenserna av barnaga kan få förödande och varaktiga konsekvenser för barn. Exempel på negativa konsekvenser som förekommer är aggressivitet, beroendeproblematik och depression (SOU, 2001:18). Statistiska centralbyrån (SCB) gjorde 1996 en utförlig studie som visar på att den positiva attityden till barnaga stadigt minskar med generationerna. Dock förekommer aga fortfarande och en andel anser att fysisk bestraffning är en accepterad uppfostringsmetod (Sandén, 1996). Lagen som förbjuder barnaga lyder idag som följande ur Föräldrabalken kap 6 § 1 (1983:47): “*Barn har rätt till omvårdnad, trygghet och en god fostran. Barn skall behandlas med aktning för sin person och egenart och får inte utsättas för kroppslig bestraffning eller annan kränkande behandling.*”. Efter att förbudet mot aga infördes har attityderna förändrats tydligt i Sverige. Statistik från SOU (2001:18) visar att den positiva attityden minskat från 53 % till 11 % mellan år 1965 och 1994. SOU (2001:18) visar även ett ökat antal anmälningar om barnaga eller barnmisshandel sedan lagens införande, vilket tyder på en ökad uppmärksamhet mot problemet.

Förbudet mot aga, forskning om negativa konsekvenser, den tydliga attitydförändringen och den ökade anmälningfrekvensen gällande barnaga har fått stor inverkan på det sociala arbetet. En betydande del av det sociala arbetet är till för att säkerställa barns trygghet, säkerhet och gynnsamma utveckling, vilket uttrycks i olika lagrum. Exempel på ett sådant lagrum som skyddar barns hälsa och utveckling är 2 § i Lag med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU, 2003:406). Lagen möjliggör ett ingripande för socialtjänsten i fall då barn far illa, exempelvis vid fysiskt eller psykiskt våld. Ett annat exempel på hur barnaga och barnmisshandel kan vara av stort intresse i socialt arbete är det uttryckta ansvaret för barns gynnsamma utveckling i Socialtjänstlagen kap 5 § 1 (2007: 1315). Socialarbetare har alltså en betydande roll i verkställandet av barns lagliga rättigheter. Vi anser därför att attityder mot barnaga är ett relevant och viktigt ämne värt att fördjupa sig i, då det kan tänkas ha betydelse för det sociala arbetet. Vi ämnar att med en kvantitativ ansats undersöka hur attityder mot barnaga ser ut i Örebro bland unga vuxna samt huruvida olika faktorer såsom kön, ursprung och egna erfarenheter av aga påverkar attityderna.

1.2. Syfte

Syftet med denna studie är att kartlägga och analysera attityder till barnaga hos unga vuxna, 18-19 år i Örebro, samt undersöka vilka faktorer som kan påverka dessa attityder. Resultatet kommer att analyseras med hjälp av socialkonstruktionism, grid-group theory och olika teoretiska begrepp.

1.2.1. Frågeställningar

- Hur ser attityder generellt ut mot barnaga bland unga vuxna, 18-19 år, i Örebro?
- Hur ser attityderna ut mot de olika könen gällande barnaga?
- Finns det skillnader i attityder mot barnaga mellan könen?
- Har föräldrars ursprung inverkan på attityden mot barnaga?
- Har egna upplevelser av aga inverkan på den egna attityden mot barnaga?

1.2.2. Avgränsningar

För att få en tydlig struktur på arbetet och för att studien inte ska bli alltför omfattande har det varit nödvändigt att göra vissa avgränsningar. En av dessa avgränsningar innebär att vi valt att inrikta oss på enbart bestraffning och utesluta misshandel och psykisk bestraffning från studien. Denna avgränsning gör att begreppet *barnaga* är den beskrivning som bäst lämpar sig för det våld som undersöks i studien, då begreppet innebär: ”Att använda fysisk våld med avsikt att orsaka ett barn en upplevelse av smärta men inte skada barnet. Med syfte att korrigera eller kontrollera barnets beteende” (Vlasis-Cicvarica, Prpica, Bobanb & Korotaja, 2006, s. 220). Psykisk bestraffning är ingenting som nämns i samband med barnaga. Flera forskare påpekar att det är fysiskt våld eller bestraffning som är essentiellt i begreppet. Vidare i avgränsningarna har djupintervjuer valts bort, eftersom vi valt att begränsa oss till en mer utpräglad kvantitativ metod. Vidare avgränsningar och urval redovisas i metoden.

1.3. Studiens disposition

Studiens disposition kommer här att presenteras för att ge läsaren en sammanfattning av hur studien är upplagd. *Inledningen och bakgrunden* ger insyn i hur attityderna mot barnaga utvecklats genom åren, från att vara en naturlig del i barnuppfostran till att bli något kriminellt. Här ges bland annat en översikt över de lagrum som ligger till grund för barnets skydd och gynnsamma utveckling. Under rubriken *syfte* presenteras den generella avsikten med studien samt de mer specifika frågeställningarna. Dessa frågeställningar har tematiserat och strukturerat studiens innehåll. Följande avsnitt presenterar den *tidigare forskning* som

valts att vara utgångspunkt för denna studie. Den tidigare forskningen visar vad som framkommit i vetenskapliga studier av barnaga från efterkrigstiden till nutid. Detta kommer användas för att göra jämförelser med vad vår studie visar.

De *teoretiska utgångspunkterna* är uppdelade i två delar. Den första delen ämnar att ge läsaren en gemensam förståelse för de *centrala teoretiska begrepp* som används i och ligger till grund för studien. Exempel på begrepp som beskrivs för att erhålla en gemensam förståelse för studiens innehåll är *barnaga* och *attityd*. Den andra delen i de teoretiska utgångspunkterna är de *teorier* som anses vara användbara för att förstå, analysera och förklara resultatet. Den *sociala konstruktionismen* ger en förklaring till hur attityder kan påverkas av den kontext som individen befinner sig i. *Grid-group theory* belyser hur familjestrukturer kan inverka på och etablera individens attityder. *Metod*-avsnittet ger en ingående beskrivning av hur studien genomförts, från valet av *kvantitativ metod* till *analysmetod*. Studiens förhållande till validitet, reliabilitet, generaliserbarhet och forskningsetiska principer diskuteras. I *resultat och analys*-avsnittet framställs och summeras den data som insamlats i studien. Resultatet presenteras med hjälp av bland annat tabeller och figurer. Analysen behandlar resultatet med hjälp av tidigare forskning och de nämnda teoretiska utgångspunkterna för att förstå och förklara den insamlade empirin. *Slutdiskussionen* lyfter fram studiens slutsatser. Våra egna tankar, reflektioner och åsikter sätts även i relation till den utförda analysen.

2. TIDIGARE FORSKNING

I tidigare forskning ges en översikt av hur det rådande forskningsläget ser ut vad gäller barnaga. Avsnittet är uppdelat utifrån de olika frågeställningarna som ligger till grund för studien, vilket gör det enklare att sätta den tidigare forskningen i relation till studiens resultat. En introducerande överblick beskrivs och därefter presenteras forskning mer specifikt kopplat till denna studie. Slutligen kommer den valda tidigare forskningen kort att sammanfattas.

2.1. Generell översikt av attityder mot aga

Enligt Sandén (1996) är det sedan 1979 förbjudet enligt svensk lag att aga barn. Så har dock inte alltid varit fallet. Barnaga har tidigare setts som en självklarhet och nödvändighet. Enligt lagen om barn i äktenskap från 1920 uppmuntras föräldrarna att aga sina barn om det anses nödvändigt. Dock skulle hänsyn tas till barnets ålder och övriga omständigheter. Under efterkrigstiden väcktes tankar om agaförbud och år 1952 förbjöds det i skolorna. Att slå sina barn blev då nästan likvärdigt med att slå en vuxen person (Sandén, 1996). Durrant (1999) menar att attityder mot barnaga tydligt förändrats sedan införandet av Föräldrabalken kap 6 § 1 (1983:47), som innebar ett förbud mot barnaga år 1979. Målen med lagstiftningen var att förändra samhällets attityder gällande barnaga, att tidigare kunna identifiera barn som löper risk för ogynnsam utveckling samt att främja tidiga stödinsatser för behövande familjer. Mätningar har gjorts från år 1965 då 53 % av Sveriges befolkning var för barnaga, till år 1994 då endast 11 % hade samma åsikt. Detta redovisas i följande tabell:

Tabell 3:1:1, Attitydförändring mot barnaga över tid

Årtal	Procentandel positiva till aga
1965	53
1968	42
1971	35
1981	26
1994	11

Källor: SIFO/SCB

Antalet anmälningar angående barnmisshandel har ökat, samtidigt som barnmisshandel i sig verkar minska (SOU, 2001:18). Durrant (1999) menar att detta talar för en högre anmälningsbenägenhet, att allmänheten ser barnmisshandel som ett brott i högre utsträckning än tidigare och målen med lagstiftningen har därför uppfyllts. SOU (2001:18) visar att våld i hemmet minskat och att en tydlig attitydförändring kan ses i förhållande till barnaga. Även här beskrivs att, mellan åren 1965 och 1994 har de svenskar som anser sig vara förespråkare av barnaga minskat med 42 procentenheter. Det redovisas hur den förhöjda anmälningsfrekvensen av barnmisshandel visar på samhällets ökade vaksamhet i frågan. Detta tyder på en positiv attitydförändring. En tydligt förhöjd anmälningsfrekvens visas för barn i skolåldern (SOU, 2001:18). Detta skulle kunna vara ett resultat av ökad vaksamhet inom skolväsendet i synnerhet och hela samhället i allmänhet. Fakta talar emot att det skulle vara ökad barnmisshandel som ökar antalet anmälningar. Undersökningar visar nämligen att de allvarliga skadorna på anmälda barn procentuellt minskat, vilket snarare skulle ökat om det varit ökad barnmisshandel som var orsaken till höjd anmälningsfrekvens.

Giles-Sims och Lockhart (2005) förklarar attitydförändringar mot barnaga som relativt oberoende av lagar. Följderna av att attityder till barnaga anses vara kulturellt betingade och blir därmed att förekomsten av barnagan är svårt att förändra. Genom att känna till kulturer och dess olika attityder ökar förståelsen och därmed även möjligheten att få familjer att ändra uppfattning. Författarna menar att det är viktigt att ta sig an problemet på en individnivå eftersom förbud på samhällsnivå riskerar att inte förändra familjers egentliga attityder även om det minskar förekomsten av aga. Författarna menar att nedgången av antalet agade barn i Sverige inte beror på införandet av förbud mot aga, utan snarare är en följd av förändring i den svenska kulturen (Giles-Sims & Lockhart, 2005).

Resultaten av Vlais-Cicvaric m.fl. (2006) studie beskriver attityder mot och upplevelse av barnaga bland kroatiska barn. Dessa barn anser att "spanking" eller smisk innebär att få ett slag med bältet (36 %), att få en smäll på stjärten (32 %) eller att få slag av annat objekt (23 %). Vid frågan om de trodde att alla barn blev agade som bestraffning uppgav 71 % att de trodde det och över hälften av barnen levde med rädsla för bestraffning. Studien hänvisar till Sverige som exempel på hur opinionen kan förändras mot aga genom offentliga utbildningskampanjer men att detta kräver tid och ett brett stöd från hälsofrämjande samhällsorgan. En uppskattning är att närmare 80 % av agan eller misshandeln mot barn, i Kroatien, skulle gå att undvika genom tidig upptäckt och genom intervention. Informationen, om att aga eller fysisk bestraffning är skadligt att utsätta ett barn för, måste enligt forskarna börja redan på förskolenivå. Dock verkar det enligt studien som att barnen accepterar aga som en föräldrarättighet (Vlais-Cicvaric m.fl., 2006).

2.2. Konsekvenser av aga

Giles-Sims och Lockhart (2005) menar att barns utveckling påverkas av den uppfostringsmetod de utsätts för. Studier har visat att aga ökar risken för aggressivitet och kriminalitet hos barn. Speciellt i de fall då det sker i kombination med att föräldrarna brister i sin roll som ansvarstagare. På vilket sätt människor väljer att uppfostra sina barn på varierar mellan kön, klass och kultur. Aga har visats påverka barns utveckling på ett negativt sätt men det finns även de forskare som menar att aga under rätt förutsättningar kan gynna barnet (Giles-Sims & Lockhart, 2005). Även SOU (2001:18) visar att en mängd olika fysiska, psykiska och sociala konsekvenser till följd av fysiskt våld mot barn. Exempel på konsekvenser är fysiska kroppsliga reaktioner som kan likställas med ett ständigt och långvarigt stresstillstånd. Andra konsekvenser är överreaktioner, aggressivitet, inlärningssvårigheter, depression och beroendeproblematik. En viktig aspekt är att egna upplevelser av barnaga kan ge följder som kvarstår i vuxen ålder. Bland annat så kan egna erfarenheter av aga ge upphov till liknande beteende mot egna barn. Beroende på graden av våld varierar de sociala konsekvenserna av agan och det är den totala upplevelsen av uppväxten som har störst betydelse för hur barnet påverkas (SOU, 2001:18). Forskning i USA, där aga är en vanligare uppfostringsmetod än i Sverige, har visat på negativa sociala problem i form av beteendeproblematik och likande till följd av barnaga. Studier har visat att dessa problem följer individen till vuxen ålder (Deater-Deckard, Landsford, Dodge, Petit & Bates, 2003; Vlais-Cicvaric m.fl., 2006).

2.3. Attityder till aga i förhållande till ålder, kön och ursprung

Sandén (1996) har genomfört en studie där attityder till barnaga undersökts bland ett antal högstadiel elever och vuxna. Den visar att när aga sker under kontrollerade former i uppfostrings syfte har både barnen och de vuxna lättare att acceptera fysiskt våld jämfört med när det sker i ilska. Resultatet visade att 10 % helt håller med och 22 % håller delvis med i påståendet ”Måttlig kroppslig bestraffning är ibland nödvändig i uppfostran av barn, men ska då tänkas över och inte ske i ilska.” I samma påstående håller 47 % inte alls med. Resterande svarade ”vet ej”. På påståendet ”Blir man uppretad av sitt barn är det okej att ge en örfil.” svarade istället endast 3 % att de håller helt med, 12 % håller delvis med och 68 % håller inte med alls. Resterande har angivit att de inte vet. Studien visar även att 70 % av högstadiel eleverna och 56 % av de vuxna är emot all form av fysisk bestraffning. Resultatet av Sandéns studie (1996) visar att attityden till aga är en generationsfråga. Äldre är i regel mer positiva till aga, ju yngre personer som tillfrågas desto mer negativa till aga är de.

Flickorna bland högstadiel eleverna i Sandéns (1996) studie tyckte att aga är lättast att acceptera när ett barn utsätter sig för fara. Detta till skillnad från pojkarna som tyckte att det var lättast att acceptera aga när barnet åstadkommit skada trots tillsägelser. Både bland de vuxna och bland eleverna, i studien, är män i högre utsträckning positiva till barnaga jämfört med kvinnorna. Studien visade även att flickor och pojkar har blivit utsatta för aga i lika stor utsträckning (Sandén, 1996). Det är endast en marginell skillnad mellan de olika könen attityder gällande aga enligt den studie som Deater-Deckard m.fl. (2003) gjort. Skillnaden visar även i denna studie att pojkar är mer accepterande i sin syn på aga än vad flickor är.

Andelen invandrare, i Sandéns (1996) studie, var förhållandevis liten och detta bör uppmärksammas när resultatet granskas. Bland högstadiel eleverna visade det att invandrare i större utsträckning har en positiv attityd till barnaga. Dock spelar bostadsområdet eleverna bor i samt hur länge de vistats i Sverige en betydande roll. De invandrare som varit i Sverige under en längre tid och de som inte bor i ett invandrantätt område accepterar aga i lägre utsträckning jämfört med invandrare som är relativt nyanlända och de som bor i ett område

med mycket invandrare. En möjlig förklaring kan vara graden av integrering i det svenska samhället. Det är även mer förekommande i invandrargruppen att barnen inte känner till förbudet mot barnaga jämfört med svenska högstadieelever där 90 % vet om förbudet (Sandén, 1996). I Deater-Deckards m.fl. (2003) studie visade det sig vara mer sannolikt att de barn som kom från samhällets lägre klasser samt de barn med afrikanskt ursprung blev utsatta för aga. Studien visar också att personer med afrikanskt ursprung har en mer accepterande attityd till aga än vad personer med europeiskt ursprung har (Deater-Deckard m.fl., 2003).

2.4. Erfarenheter av aga

I Sandéns (1996) studie uppger 31 % av högstadieeleverna att de utsatts för fysisk bestraffning innan tonåren. Mammor och pappor agar lika ofta i dessa fall. Var sjätte ungdom och vuxen har också utsatts för fysiskt våld under tonåren. Endast en procent av högstadieeleverna uppgav att de utsatts för aga var och varannan dag, medan de flesta som blivit utsatta har endast blivit det vid något enstaka tillfälle. Det är lika vanligt att mamman, som att pappan fysisk bestraffar, både bland svenskfödda och utlandsfödda högstadieelever. Av de som utsatts för aga har 40 % blivit ”lättare” fysiskt bestraffade i form av hårluggning, omruskning och örfilar. De som har fått slag med handen utgör tre procent och en procent har blivit slagen med tillhygge som exempelvis käpp eller livrem. Bland utlandsfödda är det vanligare att hårdare form av fysisk bestraffning förekommer. Studien visar att utlandsfödda och de som själva blivit utsatta för aga generellt har en positiv attityd mot aga (Sandén, 1996). Även Deater-Deckard m.fl. (2003) visar i sin studie att de ungdomar i USA som själva blivit slagna under uppväxten har en mer accepterande attityd till aga än de ungdomar som inte blivit utsatta. Detta resultat visas även forskare vid Zagrebs universitet som visar att 67 % av de som blivit agade som barn själva använder denna metod i sin uppfostran av egna barn (Vlasis-Cicvaric m. fl., 2006). Ungefär tre procent av barnen i en studie gjord av Vlasis-Cicvaric m.fl. (2006) uppgav barnen att de blev slagna varje dag, 22 % varje vecka och 57 % någon gång i månaden. Endast 18 % uppgav att de aldrig blev agade. Vidare kan det ses att de yngre barnen blev bestraffade, eller agade, oftare än äldre barn men att det inte var någon könsrelaterad skillnad. En förklaring till varför de yngre barnen oftare blir agade kan enligt studien vara att de äldre barnen lärt sig hur de ska undvika att agas.

2.5. Sammanfattning av tidigare forskning

Sammanfattningen som ges här innefattar de mest centrala forskningsresultaten för vidare bearbetning av denna studies resultat och analys. Vad ovanstående genomgång av tidigare forskning visat är att barnaga tidigare betraktats som en naturlig del av uppfostran och varit förknippat med omsorg och kärlek. Barnaga och barnmisshandel är något som under en relativt kort tidsperiod har kriminaliserats i Sverige. Fortfarande är det dock en självklar del av barnuppfostran i många kulturer, till skillnad från den svenska. Utlandsfödda har även generellt en mer positiv attityd mot barnaga än svenskfödda och barnaga har visats förekomma i större utsträckning i denna grupp. Vidare har män visats vara marginellt mer positiva till aga i jämförelse med kvinnor. Forskningen som ovan presenterats visar att barnaga är negativt för barns utveckling och att det kan få negativa följder även i vuxen ålder. Kriminalitet, social utsatthet och beroendeproblematik är konsekvenser vilket påvisats som en följd av barnaga. Barn som utsatts för aga har en tendens att ärva föräldrarnas positiva attityd till aga som uppfostringsmetod. De äldre generationerna har en mindre negativ syn på barnaga än vad den yngre har. Detta innebär att med generationsskiften minskar den positiva inställningen till aga generellt. En tydlig förändring har ägt rum i Sverige över relativt kort tid gällande attityden till barnaga. Våldet mot barn minskar samtidigt som anmälningarna ökar, vilket kan tyda på en ökad vaksamhet och förändrad syn på aga hos allmänheten.

3. TEORETISKA UTGÅNGSPUNKTER

I studiens teoretiska utgångspunkter kommer läsaren att få en inblick i de teorier och begrepp som varit nödvändiga för studiens genomförande. Inblicken i de teoretiska utgångspunkterna möjliggör en gemensam förståelse för hur resultatet behandlas, tolkas och analyseras.

3.1. Centrala teoretiska begrepp

De centrala teoretiska begreppen ligger till grund för centrala delar av arbetet och fyller funktionen att underlätta läsarens förståelse av studien. I enkätstudien har respondenterna fått ta del av vilken betydelse som läggs i begreppet *barnaga*. Detta för att resultatet lättare ska kunna skildra de attityder respondenterna har till barnaga. De centrala teoretiska begrepp som anses relevanta för studien är *barnaga*, *attityd*, *ursprung/kultur* och *genus* vilka förklaras och definieras nedan. Studiens genomförande har påverkats av hur de centrala begreppen definierats då det utgåtts ifrån dem såväl i enkätgenomförandet som i bearbetning av resultatet.

3.1.1. Barnaga

Definitionen av barnaga är enligt Nationalencyklopedin (2012): ”*Kroppslig bestraffning av minderåriga eller underlydande i uppfostringssyfte*”. Vidare kan begreppet förklaras som: ”*Att använda fysisk våld med avsikt att orsaka ett barn en upplevelse av smärta men inte skada barnet. Med syfte att korrigera eller kontrollera barnets beteende*” enligt Vlaisis-Cicvarica m.fl. (2006, s. 220). I vår studie utgår vi genomgående från att begreppet barnaga står för den fysiska bestraffning som barn utsätts för i uppfostringssyfte och inte det våld som barn utsätts för i syfte att skada. I studien jämför vi fysisk bestraffning med barnaga, vilket kan vara bra att ha i åtanke då vi använder oss mycket av begreppet i enkäten och i resultatet.

Enligt Bergenlöv (2009) har barnaga historiskt sett alltid använts i uppfostringssyfte. Under 1600 till 1800-talet hade aga en annan betydelse än idag, eftersom agan förknippades med att vara en alltifrån mild förmaning till fysisk bestraffning. Agan var tätt förknippad med en kärleksfull uppfostran medan begreppet idag har en betydligt snävare och begränsad innebörd då det endast handlar om fysisk bestraffning. Sandén (1996) beskriver att år 1952 blev det i Sverige förbjudet att aga barn i skolan. Förbudet utvecklades sedan till att Sverige, som första land i världen, införde ett totalförbud mot all form av barnaga, år 1979 (Sandén, 1996). Lagen som instiftades var Föräldrabalken (1983:47) kap 6 § 1 som idag lyder: ”*Barn har rätt till omvårdnad, trygghet och en god fostran. Barn skall behandlas med aktning för sin person och egenart och får inte utsättas för kroppslig bestraffning eller annan kränkande behandling*”. Detta innebär en förmaning till föräldrar att inte slå sina barn. Barnaga blir endast straffbart i de fall då agan kan likställas med misshandel i enlighet med Brottsbalken kap 3 § 5 (1998:393) där kriterier för vad som bedöms som misshandel anges (Proposition, 1978/79:67).

Barnkonventionen är en riktlinje som ska tas i beaktande vid varje beslut som kan påverka barns situation. Barnkonventionen ska gälla universellt oavsett kultur, religion eller andra beskaffenheter. I och med ratificerandet av konventionen anses det vara en skyldighet för varje lands beslutande organ att ta hänsyn till dess innehåll (Regeringskansliet, 2006). Barnkonventionen kan tänkas vara relevant för hur aga uppfattas världen över och därmed påverkar barns situation och de allmänna attityderna mot barnaga. Artikel 19 i barnkonventionen uttrycker att:

konventionsstaterna skall vidta alla lämpliga lagstiftnings, administrativa och sociala åtgärder samt åtgärder i utbildningssyfte för att skydda barnet mot alla former av fysiskt eller psykiskt våld, skada eller övergrepp, vanvård eller försumlig behandling, misshandel eller utnyttjande, innefattande sexuella övergrepp, medan barnet är i föräldrarnas eller den ene förälderns, vårdnadshavarens eller annan persons vård (Regeringskansliet, 2006).

3.1.2. Attityd

Attityd förklaras som en ”*inställning eller förhållningssätt. Attityd är ett viktigt begrepp som används inom vetenskapen sedan 1920-talet*”, enligt Nationalencyklopedin (2012). Attityder kan pendla mellan att vara positiva, negativa eller neutrala och kan även variera i styrka (Ekehammar, 2007). Det finns tre olika variationer av attityder och olika graderingar av dessa. En attityd kan bestå av *affekt, kognition* och *handling*. Dessa tre delar kan förekomma i olika kombinationer. Människors attityder kan nästan ses som beslut när de är noga genomtänkta på saklig grund där för- och nackdelar vägts mot varandra. De kan även grunda sig i rent känslomässiga åsikter. Ambivalens kan uppstå när en individ *tänker* annorlunda än den *känner* i fråga om attityder. Dock är det ett typiskt mänskligt fenomen att rättfärdiga det som är rent känslomässigt grundat med till synes sakliga resonemang. Människor tenderar alltså att välja att se till de för- eller nackdelar i sammanhanget som stämmer överens med de känslor som är inblandade (Ekehammar, 2007).

Ekehammar (2007) menar att attityder fyller ett antal olika funktioner och att de bland annat är förenklingar av verkligheten. Förenklingen kan ses som en form av strategi för att underlätta vardagen och kategorisera olika händelser eller företeelser, vilket minskar den kognitiva aktiviteten i hjärnan och sparar energi. Attityder är därmed effektiviserande och gör det lättare att handskas med olika situationer för människor. Attityder fyller även funktionen att de kan påverka människor till att agera på ett sätt som tros vara gynnsamt och hindra från agerande på ett sätt som tros vara missgynnsamt. En annan funktion är att människor ofta förenas i gemensamma attityder. Identifikation sker ofta mellan personer som har samma eller liknande attityder gällande vissa frågor, vilket kan tänkas leda till bättre social samhörighet och anpassning. Ekehammar (2007) menar att attityder oftast uppstår i och med egna erfarenheter gällande ämnet i fråga. Attitydens karaktär blir därför beroende av de egna negativa respektive positiva erfarenheterna. Modellinlärning anses även vara centralt för attitydernas uppkomst och prägling. Exempelvis ser barn ofta till vårdnadshavarens attityder och förhåller sig till dessa. Enligt Kristoffersen (1998) kan attityder vara talande för hur människor handlar i olika situationer och om vilken bakomliggande inställning som ligger till grund för agerandet.

3.1.3. Ursprung/Kultur

Inom olika kulturella grupper formas olika normer, värderingar och tankesätt menar Allwood och Franzén (2000). Olika synsätt och värderingar inom olika kulturella grupper, bland människor med olika ursprung, kan leda till motsättningar vilket kan skapa problem i mötet med andra kulturer. Exempelvis kan det uppstå svårigheter för olika kulturella grupper i möte med det svenska samhället. Ålund (2002) beskriver hur det i vardagliga sammanhang finns specifika idéer om vad som är ”svenskt” och därmed även vad som är normalt. Genom dessa föreställningar ges en syn på ”de andra” som något avvikande. Detta synsätt baseras på stereotypa uppfattningar som jämförs med den svenska kulturen. På grund av att en avgränsning sker mellan ”oss” och ”dem” bedöms ofta de andra som främmande och mindre värda (Ålund, 2002). Allwood och Franzén (2000, s. 32) menar att ”*Människor med en eller två utrikesfödda föräldrar, slits oftast mellan två (eller fler) kulturer*”. Exempelvis kan det bli en motsättning mellan den svenska kulturen som förbjuder barnaga och människor med ett annat ursprung och kulturer där aga är acceptabelt (Allwood & Franzén, 2000).

3.1.4. Genus

Ordet genus är latin och är den grammatiska termen för femininum och maskulinum. Inom forskningen används begreppet genus som det kulturella och socialt skapade könet och begreppet kön för det biologiska könet (Gothlin, 1999). Börjeson (2008) menar att människor föds med sitt kön och intar en genusposition naturligt. Det betyder att genus är socialt skapat. Genusperspektiv innebär att synliggöra könsförhållandena och försöka förändra och utjämna dessa med att skapa nya förhållningssätt och beteendemönster (Börjeson, 2008). Kön och genusperspektivet handlar om att se människan som individ utan att döma efter det uppenbara könet eller den läggning de tror sig se (Gothlin, 1999).

3.2. Teori

Socialkonstruktionism och grid-group theory anser vi vara teorier som beskriver och ger en översikt av människors sätt att fostra sina barn och varför uppfostringsmetoderna ibland skiljer sig åt. Eftersom dessa teorier kan ge en allmän förklaring till varför olika attityder mot exempelvis barnaga uppstår och ser olika ut, anses de vara relevanta för att besvara studiens frågeställningar. Studiens syfte är bland annat att analysera faktorer som påverkar attityder. Studiens frågeställningar berör dessa attityder i förhållande till kön, genus, ursprung, egna erfarenheter och upplevelser. Både attityder och de olika faktorer som kan påverka attityder kan anses vara kulturellt betingade. Därför anser vi att det är av intresse att förstå relationerna mellan dessa faktorer med hjälp av socialkonstruktionism och grid-group. Dessa teorier är verktyg för att kunna analysera och förstå kulturella företeelser.

3.2.1. Socialkonstruktionism

Den sociala konstruktionismen uppkom som en reaktion på psykologins tidigare dominerande syn på människan, vilken var av en mer naturvetenskaplig karaktär. Människan sågs som något som kunde studeras utanför sitt sammanhang. Det ansågs även att mänskligt beteende gick att förstå utifrån lagbundenheter och regler (Johansson, 2007). I och med socialkonstruktionism uppkomst började det ses till hur den sociala kontexten kunde ha inverkan på individen. Tanken om att *”människan är en socialt skapad och skapande varelse och detta sker inom en historisk kontext”* började få mer inflytande inom beteendevetenskapen (Johansson, 2007, s. 586).

Berger och Luckmann (1998) menar att socialkonstruktionism till stor del går ut på att visa hur maktstrukturer vidmakthålls och bevaras med hjälp av sociala konstruktioner.

En social ordning inrättas ofta i sammanhang som rör och förenar många människor. Den sociala ordningen, exempelvis i en organisation, kan ha stor inverkan på hur individer agerar, uppfattar och känner inför tillvaron vilket kan resultera i att organisationen styr samtliga individer. Organisationen kan ses som ett eget väsen som är överordnat de många individerna som utgör organisationen. Allt uppfunnet av människor reproduceras och förstärks i sin naturliga roll i omgivningen och människor uppfattar det som lagbundenheter trots att dessa egentligen är skapade av, och helt beroende av, människor (Berger & Luckmann, 1998).

Tankar om sociala konstruktioner är enligt Hacking (1999) vanligt förekommande inom många ämnesområden. Fenomenet fungerar som en förklaring till många olika aspekter som exempelvis kultur, genus och olika beteenden. Hacking (1999) menar dock att användandet av begreppet ibland går till överdrift. Poängen med socialkonstruktionism är att få en ökad medvetenhet. En grundidé är att allt i individens omgivning är socialt konstruerat. Det går även att öka medvetandet om ett specifikt fenomen, exempelvis genus, genom social konstruktion. Vidare menar Hacking (1999) att genus ofta ses som socialt konstruerat. Kvinnor och män blir sitt kön genom yttre omständigheter som påverkar dem till att formas på

ett visst sätt. Handlingar kan även ses som en del i konstruktionen och skapandet av genus. Genus hade exempelvis kunnat vara annorlunda eftersom det är skapat av sociala händelser och historiska förlopp. Vissa som talar om sociala konstruktioner anser även att det specifika fenomen ofta är någonting negativt som behöver förändras, feminister anser exempelvis detta om könsmaktsordningen. Skillnader mellan kvinnor och män anses vara negativt och de borde förändras för att samhället ska bli bättre (Hacking, 1999).

3.2.2. Grid-group theory

Grid-group theory kommer från början från sociologin men har senare förädlats inom kulturanthropologin. På senare tid har teorin utvecklats och tillämpats alltmer inom den sociala vetenskapen (Giles-Sims & Lockhart, 2005). Teorin förklarar hur människor får svar på grundläggande sociala frågor såsom hur människan och världen fungerar. På vilket sätt människor väljer att uppfostra sina barn varierar mellan kön, klass och etnicitet. Giles-Sims och Lockhart (2005) presenterar Douglas-Wildavskys grid-group theory som en förklaring till hur grundläggande principer och trosuppfattningar inom en familj speglar de uppfostringsmetoder som används. Teorin syftar till att förklara föräldrars val av olika uppfostringsmetoder. Giles-Sims och Lockhart (2005) menar att grid-group även fokuserar på kulturens roll och hur olika subkulturer och erfarenheter i livet påverkar människor. Grid-group belyser hur de fyra olika kulturerna hierarki, egalitär, individualism och fatalism med sina olika familjevärderingar åberopar uppfostringsmetoder som skiljer sig åt. De olika kulturerna finns i olika kombinationer inom alla samhällen. Beroende av om grupper av människor har stark eller svag grupptillhörighet betraktas synen på människan olika och sättet att leva på varierar. Grid-group beskriver alltså inte kultur i fråga om etnisk tillhörighet och nationalitet, utan om olika familjestrukturer. Olika kulturella företeelser kan förstås utifrån olika strukturer som beskrivs nedan.

Hierarki som familjestruktur är en gammal kultur där familjens sammansättning arrangeras i en hierarkisk ordning efter kön och ålder. Föräldrarna anses ha högre kunskapsnivå och status än barnen och styr därför över dem i hög utsträckning. I samhällen där den hierarkiska kulturen är framträdande förekommer exempelvis arrangerade äktenskap där föräldrarna bestämmer vem barnen ska gifta sig med (Giles-Sims & Lockhart, 2005). Medlemmar som har låg status inom en familj har vissa förväntningar på sig som ska följas och de ska samarbeta för att upprätthålla en bra och god familj. Föräldrarna är de som vet bäst och ska ha en auktoritär framtoning. De ska leda barnen på rätt väg genom bestraffning när de avviker från det som anses rätt. Detta sker ofta genom hot och aga. I hierarkiska samhällen läggs stor vikt vid barns lydnad, det förekommer ofta tvångsåtgärder som en del av socialiseringen (Giles-Sims & Lockhart, 2005).

Inom den *egalitära kulturen* har familjen starka band till varandra, vilket signalerar att de är mer sammanbundna med varandra än med utomstående. Jämlikhet är ett framträdande drag i den egalitära kulturen vilket resulterar i att föräldrarna inte har stor uppfostringsroll. Uppfostring sker vanligtvis genom diskussioner och överenskommelser istället för att tillämpa bestraffning. Aga och hårda ord förekommer sällan, men då i syfte att kontrollera barnet och inte för att straffa (Giles-Sims & Lockhart, 2005).

Den *individualistiska kulturen* har influenser både från den egalitära och den hierarkiska kulturen men har även sina egna ståndpunkter. Familjen är inte lika slutet som inom de andra kulturerna, utomstående kan även ha en betydande roll i familjelivet. Prestationer hos barn ses som viktigare än relationen och känslor till föräldrar (Giles-Sims & Lockhart, 2005). Barnen ska uppfostras till självständiga individer som själva får lära sig av sina misstag och

framgångar. Föräldrar har därför inte så stor del i barns uppfostran utan ses som mycket tillåtande i sin disciplin. Inom den individualistiska kulturen föredras belöning som motivationshöjande men om det inte hjälper kan äga förekomma i frustration för att få barnet att agera och bete sig på rätt sätt (Giles-Sims & Lockhart, 2005).

Inom den *fatalistiska kulturen* anses det att stödjande relationer i familjen är att föredra framför andra relationer i samhället. Familjens gränser är dock öppna som i fallet med den individualistiska kulturen. De känner inget behov av grupptillhörighet i stora sociala sammanhang och skapar ordning med regler och bestraffningar (Giles-Sims & Lockhart, 2005). Inom fatalistisk kultur används både strikt disciplin där äga förekommer och en mer likgiltiga uppfostringsmetod som förespråkas inom individualism. Denna variation kan vara förvirrande för barnen. Barnaga är relativt utbredd inom denna kultur och allvarligare äga som skadar barnets utveckling förekommer oftare än inom de andra kulturerna (Giles-Sims & Lockhart, 2005).

4. METOD

I metoden beskrivs studiens genomförande. Här presenteras och problematiseras det kvantitativa metodvalet samt de olika tillvägagångssätten som använts för att samla in data. Det beskrivs även hur insamlad data bearbetats och analyseras. Validitet, reliabilitet och generaliserbarhet diskuteras i förhållande till studien. Slutligen diskuteras hur vi i genomförandet utgått ifrån befintliga forskningsetiska principer. Metod - avsnittets huvudsakliga syfte är att underlätta replikering av studien.

4.1. Kvantitativ metod

För att uppnå studiens syfte har en kvantitativ forskningsmetod valts. Enligt Bryman (2010) fokuseras arbetet med kvantitativ forskning på mätningar, kvantifiering samt statistiska bearbetningsmetoder, där samband mellan olika variabler prövas. Det som styr vilken metod som bör användas vid en studie är beroende på vilket syfte studien har. Bedömningen har gjorts att kvantitativ metod var det mest lämpade för denna studie då syftet är att kartlägga och analysera attityder samt undersöka om det finns ett samband mellan attityder och olika variabler gällande barnaga. De olika variablerna som undersöks är kön, ursprung, egna erfarenheter av barnaga, religion samt olika inriktningar på gymnasiet. Resultatet har analyserats med de teoretiska utgångspunkterna.

4.1.1. Fördelar och nackdelar med kvantitativ metod

Den kritik som framförts mot kvantitativ forskningsmetod är enligt Bryman (2011) att kvantitativa forskare sällan tar hänsyn till den mänskliga faktorn. Det vill säga den mänskliga benägenheten att tolka och uppfatta verkligheten och begrepp på olika sätt, vilket kan innebära ett visst felvärde vid undersökningar. Kvantitativ forskning anses även av kritiker skildra en statisk bild av en föränderlig social verklighet. Detta anses leda till att den djupare förståelsen av olika samhällsfenomen bortses från (Bryman, 2011). Vi är medvetna om dessa nackdelar gällande en kvantitativ metod men ser även att det finns stora fördelar med metoden, särskilt i förhållande till syftet med studien. En kvantitativ metod är att föredra vid undersökningar av större urvalsgrupper för att få en bredare översikt över exempelvis attityder (Eliasson, 2010). Då attityder mot äga generellt i Örebro kommun bland unga vuxna ska undersökas, bör ett större urval göras än vad som är lämpat inom en kvalitativ undersökning.

Det finns större risk för att forskaren påverkar utfallet vid en kvalitativ studie än vid en kvantitativ menar Bryman (2011). Detta anser vi vara en fördel med att använda en kvantitativ

undersökningsmetod i denna studie, då respondenterna inte kan påverkas i lika stor utsträckning. Då ett känsligt ämne undersöks finns det fördelar med användandet av enkäter. Fördelen kan vara att det är lättare för respondenterna att svara uppriktigt på frågor när de personligen inte ställs inför oss som undersökare när frågorna besvaras. På så vis kan vi minska risken att påverka svaren från respondenterna. Eftersom barnaga är ett känsligt ämne kan det vara svårt att erkänna egna erfarenheter eller egna åsikter om att det är en acceptabel uppfostringsform. När enkäterna delats ut i klasserna har vi som undersökare därför försökt att förhålla oss så neutrala som möjligt.

4.2. Urval

I studien har avgränsningar i urvalet gjorts till ett antal särskilt utvalda avgångsklasser vid olika gymnasieskolor i Örebro. Detta för att få deltagare till studien som uppfyllde kriterierna för den målgrupp som ämnas undersökas utifrån studiens syfte. Därför kan det anses att ett så kallat bekvämlighetsurval och kriterieurval har använts. Enligt Nugent (2010) är bekvämlighetsval den vanligast använda formen av urval vid icke-sannolikhetsurval. Forskaren väljer då ut en urvalsgrupp utifrån tillgänglighet och bekvämlighet som uppfyller de kriterier som efterfrågas. I denna studie har valet av skolor grundats på att deltagare som kan tänkas representera olika samhällsgrupper ska medverka. Detta har försökt uppnås genom de yrkesförberedande klasserna som återfanns på Tullängskolan, och de studieförberedande klasserna vilka återfanns på Rudbecksskolan och Risbergsskolan.

En av anledningarna till att unga vuxna i ålder 18-19 valdes, är att de är den grupp som kan anses tillhöra nästa föräldrageneration. En annan anledning är att 18-19 åringar finns lättillgängliga och är lägligt samlade på gymnasieskolor. Ytterligare en fördel med att välja nämnda målgrupp är att ungdomar från olika grupper i samhället kan tänkas nås via olika gymnasieskolor. En konsekvens av bekvämlighetsurval, som kan ses i studien, är att urvalet inte kan regleras i någon större utsträckning. Till exempel utgör Tullängsskolan en betydande del av respondenterna, eftersom de var mer villiga att delta i studien. De klasser som besöktes på Tullängsskolan dominerades av svenska män, därför blev gruppen med utländsk bakgrund och gruppen kvinnor relativt lite. Totalt grundar sig studien på 118 ifyllda enkäter. Fördelningen mellan kvinnor (33,1%) och män (66,9%) blev ojämn. Respondenter med utomnordiskt födda föräldrar var 15,3 %. Resultatet kan möjligtvis påverkas av det ojämna urvalet. För att åtgärda detta har vi försökt söka oss till gymnasieutbildningar som kan anses vara mer kvinnodominerande, exempelvis vård- och omsorgslinjer, dock utan resultat. Urvalet har därmed inte kunnat påverkats i någon större utsträckning, men det bör tas i beaktande vid analysen. Studiens urval kommer presenteras vidare i resultat och analys.

4.3. Datainsamling

För att finna information och tidigare forskning relaterat till det valda ämnet i studien söktes litteratur på olika bibliotek och vetenskapliga artiklar via Örebro universitets databaser. Med hjälp av sökorden: *barnaga, aga, attityder, ungdomar, etnicitet, kön* och *genus* i olika kombinationer både på svenska och på engelska hittades relevant tidigare forskning i databaserna. Sökorden *attitudes* och *corporal punishment* gav 4256 träffar i databasen Summon, Örebros universitets söktjänst för gemensam sökning i alla fulltextdatabaser och bibliotekskatalogen. Det stora antalet träffar på sökorden kan visa på hur omfattande kunskapsbasen är gällande ämnet. Detta ansågs vara ohanterligt mycket litteratur att läsa i sökandet efter tillämpbar tidigare forskning. Därför gjordes en mer specificerad sökning med sökorden: *attitudes, corporal punishment, teenager, sweden* som en kombination gav istället 386 träffar i Summon. Utifrån dessa träffar kunde forskningsområdet lättare sorteras, bearbetas och begränsas. De artiklar eller studier som slutligen valdes var fyra svenska och

två internationella. För begreppsförklaringar användes även av internet för att hitta allmänna definitioner. Väsentliga hemsidor såsom www.socialstyrelsen.se, www.notisum.se och www.ne.se har bland annat tillhandahållit lagar och olika definitioner av begrepp.

4.3.1. Enkätgenomförande och bortfall

För att samla in data har enkäter (se bilaga 1) delats ut till de ungdomar som deltagit i studien. Detta är enligt Eliasson (2010) den vanligaste forskningsmetoden tillsammans med intervjuundersökningar. Vi har valt att dela ut enkäter i pappersform samt vara närvarande under tiden då enkäterna fyllts i. Eliasson (2010) menar att vid tillfällena då studien har en specifik urvalsgrupp kan det vara fördelaktigt att söka upp målgruppen och personligen dela ut enkäten. Detta ökar möjligheterna till att få en hög svarsfrekvens. Den enkät som delats ut är uppdelad i 17 frågor. Frågorna har utarbetats för att ge svar på de frågeställningar som ligger till grund för studien. Som grund för frågorna är studiens teoretiska begrepp samt de frågor som ställts i tidigare genomförda undersökningar. Fördelen med att använda frågor som använts i tidigare studier är enligt Larsson, Lilja och Mannheimer (2005) flera. Felformuleringar kan undvikas eftersom frågorna redan är beprövade och på detta sätt kan resultatet jämföras med resultat från tidigare studier. Vi har även valt att formulera egna frågor eftersom det behövdes för att besvara syfte och frågeställningar.

Genom Örebro kommuns hemsida fann vi mejladresser till lärare på de skolor som valts ut. Mejl skickades därefter ut för att fråga om det fanns klasser som var intresserade av att delta i studien, vars syfte och genomförandeform kortfattat beskrevs. Av cirka 200 skickade mejl besvarades ungefär 50, varav endast ett tiotal var positiva till att delta i undersökningen. Vi hade möjlighet att besöka åtta av de klasser som erbjöd sig att ställa upp. Totalt har 119 enkäter delats ut till elever i dessa åtta olika klasser på de tre olika skolorna. Svarsfrekvensen har varit hög. Samtliga respondenter som vi delat ut enkäten till valde att delta i viss mån. Endast ett fåtal har lämnat obesvarade frågor och rent uppenbart oseriösa svar och en enkät valdes helt bort på grund av detta. Därmed ligger 118 enkäter till grund för studiens resultat. Bortfallet understiger en procent vilket minskar behovet av en bortfallsanalys.

4.4. Databearbetning

Resultaten från vår enkätundersökning har bearbetats med hjälp av statistikprogrammet Statistical package for the social sciences (SPSS). SPSS är ett datorprogram som används bland annat för att sammanställa statistik, undersöka samband, testa hypoteser och få fram slumpmässiga felvärden (Djurfeldt, Larsson & Stjernhagen, 2010). För att kunna föra in data i SPSS kodades svarsalternativen i enkäten om till olika numeriska värden.

4.4.1. Gradering av svarsalternativ

I utformandet av enkäten, fråga sju och 12 (se bilaga 1), har det till viss del utgått ifrån Sandéns (1996) studie. Där rangordnades åga utifrån vad som ansetts vara olika grader av barnaga. I databearbetningen har vi i denna studie valt att, förutom Sandéns (1996) studie, utgå ifrån respondenternas definition av vart gränsen för barnaga går. Resultatet blev att svarsalternativen delades in i fyra olika graderingar:

Ingen fysisk bestraffning – Respondenterna har endast kryssat i ”ingen fysisk bestraffning” som svarsalternativ.

Lätt fysisk bestraffning – Respondenterna har kryssat i ett eller fler av följande svarsalternativ: ”Gripa tag i armen”, ”ruska om” eller ”knuffa”.

Måttlig fysisk bestraffning – Respondenterna har kryssat i ett eller fler av följande svarsalternativ: ”Örfil”, ”Lugga”, ”Smiska/Lätt slag”.

Svår fysisk bestraffning - Respondenterna har kryssat i ett eller fler av följande svarsalternativ: ”Kraftigt slag”, ”Slå med tillhygge”.

När resultatet redovisas har ”ingen fysisk bestraffning” och ”lätt fysisk bestraffning” sammanfogats och graderats likvärdiga som ”ingen fysisk bestraffning”. Detta är baserat på många av respondenternas kommentarer och diskussioner vi haft i klassrummen som visar att svarsalternativen under ”lätt fysisk bestraffning” inte anses vara äga. En respondent gav exempelvis en kommentar i en enkät: *”Tycker inte det är att äga barn att ex. ta tag lite hårdare i armen.”*. Kombinationer av svar med ”ingen fysisk bestraffning” och ”lätt fysisk bestraffning” förekom också. Graderingen av svarsalternativen har vidare utvecklats i slutdiskussionen.

4.4.2. Analysmetoder

I analysen av resultatet har univariat och bivariat analys använts. En univariat analys beskriver de olika variablerna från studien var för sig. De presenteras i olika figurer och tabeller. I en bivariat analys undersöks hur relationen ser ut mellan två olika variabler och det undersöks huruvida det finns ett samband mellan dessa (Bryman, 2011). I studien har de olika analysmetoderna använts eftersom syftet med studien är att både kartlägga resultatet och undersöka samband mellan olika variabler. För att undersöka och analysera resultatet har statistiska verktyg såsom korstabeller, χ^2 och Fishers exact test använts. Wahlgren (2008) menar att χ^2 används för att avgöra om det finns signifikanta skillnader eller samband mellan två variabler. Testet utgår ifrån att de förväntade värdena är de som stämmer, vilket innebär att utgångspunkten är att det inte finns några skillnader mellan variablerna. Ju högre resultatet avviker från det förväntade desto högre signifikans. Hög signifikans innebär att resultatet med mindre sannolikhet är ett uttryck för slumpmässig inverkan. Field (2005) redovisar vad som är signifikant för χ^2 -test med en frihetsgrad, vilket är fallet vid fyrcelliga korstabeller. Ett χ^2 -värde över 3,841 står för att $p < 0,05$, vilket innebär att mindre än fem procent av resultatet är ett uttryck för slumpen. Wahlgren (2008) presenterar Fishers exact test som lämpar sig för analys av resultat i fyrfältstabeller där någon av de förväntade frekvenserna understiger fem. Ett mer exakt resultat uppnås i och med detta. De ovanstående analysmetoderna som redovisats har använts i vår studie för att finna intressanta statistiska samband och skillnader (se Bilaga 2).

Vid korrekt användning av χ^2 test ska det endast tillämpas när studiens respondenter blivit utvalda med ett sannolikhetsurval. En urvalsgrupp som inte är representativ för hela populationen gör att det blir svårt att generalisera utifrån χ^2 -test där sambandet mellan den observerade fördelningen och den förväntade beräknas (Stocks, 2010). Vi är medvetna om att denna studie inte har ett sannolikhetsurval utan bekvämlighet – och tillgänglighetsurval. Trots detta har χ^2 -test genomförts för att enklare kunna utläsa tendenser, skillnader och samband i urvalsgruppen gällande olika variabler. Det har diskuterats huruvida vi ska ha med χ^2 testet eller inte, men vi har valt att behålla testen i studien eftersom resultaten varit överensstämmande med resultat från tidigare och mer omfattande forskning. χ^2 -testen i denna studie jämförs med tidigare forskning och genomförs mestadels av intresse och för övnings skull. Resultatet i studien representerar endast den studerade gruppen och används inte till att generalisera resultatet till en större population.

4.4.3. Tolkningsmetod

Studiens resultat har tolkats med hjälp av socialkonstruktionism och grid-group theory samt med olika teoretiska begrepp. Analysen har genomförts i ett försöka att förklara och förstå resultatet och inte enbart kartlägga insamlad data. Detta då en analytisk ansats gällande

resultatet är en del av studiens syfte. Enligt Bryman (2011) drar forskare slutsatser, kopplar ihop och finner gemensamma nämnare i det material som finns. Samtidigt som forskaren drar egna slutsatser måste denne vara observant och reflektera över hur stor inverkan denne har haft på materialet som samlats in och som analyseras. Detta är något som genomgående har diskuterats i undersökningens genomförande. Exempelvis har vi ibland varit tvungna att tolka otydliga svar i enkäterna. Vi har då reflekterat över de konsekvenser det kan innebära för studiens resultat. Det skulle till viss del kunna innebära ett missvisande resultat.

4.5. Validitet och reliabilitet

Med validitet menas att studien verkligen mäter det som är avsett att mäta och ingenting annat. ”Hög validitet kan således definieras som frånvaron av systematiska fel.” (Djurfeldt m.fl., 2010, s. 104). Validiteten i en studie kan mätas genom att utreda hur väl frågeställningarna ger svar på det som vill undersökas i sagda studie (Djurfeldt, m.fl., 2010). Bland annat innebär det vikten av att lyfta fram olika begrepp och beskriva dessa så att både forskare och respondenter har samma förståelse för vad exempelvis *barnaga* är för någonting. För att vidare öka validiteten i en studie bör frågorna i en enkät eller intervju utgå från teoretiska ramverk. Detta gör att den så kallade innehållsvaliditeten i studien höjs eftersom forskaren har använt teorier och begreppsförklaring som utgångspunkt till frågeställningarna (Patel & Davidson, 2011). I denna studie har enkätfrågor utformats utifrån de teoretiska utgångspunkterna och begreppen i studien, samt utifrån tidigare forskningars enkätfrågor. En kort beskrivning av vad som definierar barnaga och vad detta begrepp innebär presenteras i början av enkäten i syfte att höja validiteten. Anledningen till det är att alla respondenter ska få en viss referensram för vad barnaga innebär samt hur barnaga definieras i undersökningen. Begreppet barnaga är svårt att få en gemensam uppfattning om och gränserna mellan vad som är aga och inte samt skillnaderna mellan aga och misshandel är svåra att definiera. Dessa skillnader i hur olika personer uppfattar begreppet barnaga kan tänkas påverka resultatet.

Reliabilitet innefattar studiens noggrannhet i utförandet. Studier med samma problemområde måste kunna visa samma resultat vid flertalet mätningar för att reliabilitet ska uppnås. Ger inte en mätningssmetod samma resultat vid upprepade tillfällen då inte frågeställningar eller förutsättningar förändrats har mätningen inte hög reliabilitet. När studier görs på människor är reliabilitet svår att uppnå eftersom människor är komplexa och föränderliga. Det är svårt att veta om individerna eller mätningssmetoden ger samma resultat (Basham m.fl., 2010). Det resoneras i huruvida denna studie skulle ge samma resultat vid upprepning. Även om enkäten skulle ha hög reliabilitet är det svårt att bedöma replikerbarheten då det är människors attityder och värderingar som undersöks. Enligt Bryman (2011) är reliabiliteten det som mäter huruvida instrumenten, eller svaren på frågorna är påverkade av slumpen eller inte. De svar som fås vid en undersökning uppvisar alltid ett visst felvärde som bland annat kan bero på fel ikryssat svar vid enkätfrågor eller uppsåtliga felsvar. Bryman (2011) menar att felvärden kan uppstå vid undersökningar av människor eftersom det alltid finns utrymme att tolka och uppfatta verkligheten och begrepp på olika sätt. Ett visst felvärde antas ha uppstått i vår studie eftersom vissa respondenter valt att markera dubbla och motsägelsefulla alternativ. Feltolkningar och missförstånd har kunnat uttolkas i viss mån i de besvarade enkäterna. Olika personer tolkar de befintliga frågorna och begreppen på olika sätt, vilket kan ge ett visst felvärde. Ett felvärde antas ha uppstått i de fall vi varit tvungna att tolka vad respondenterna menat.

För att försäkra sig om att en enkätundersökning har största möjlighet till hög reliabilitet bör forskaren utforma enkla, lättförståeliga frågor som inte kan missförstås och som är beprövade i tidigare studier och/eller vid en pilotundersökning (Djurfeldt, m.fl., 2010). En

pilotundersökning har gjorts innan studien genomfördes på de riktiga respondenterna. Enligt Eliasson (2010) är en pilotundersökning bra att genomföra för att få fram problem eller otydligheter i samband med enkäten. I denna studie har frågor som har använts i tidigare studier legat till grund för vissa av enkätfrågorna. På detta vis har så beprövade frågor som möjligt försökt uppnås. En fördel med detta är att jämförelse av resultat från tidigare studier med denna studie underlättas. I enkäten har det använts ett så enkelt och okonstlat språk som möjligt. Vi har även försökt ge tydliga instruktioner om hur enkäten ska fyllas i samt att ärliga svar uppskattas. Med detta strävas efter en hög reliabilitet i studien, eftersom risken för missförstånd minskar.

4.6. Generaliserbarhet

Generaliserbarhet handlar om huruvida ett resultat från en specifik studie går att tillämpa på en större grupp. Nugent (2010) menar att ett urval baserat på sannolikhet är det som ger högst generaliserbarhet. För att uppnå hög generaliserbarhet måste alla inom en urvalspopulation ha samma möjlighet att delta i studien. I denna studie förekommer inget sannolikhetsurval vilket gör att generaliserbarheten blir låg. Dock kan det resoneras i möjligheten till ökad generaliserbarhet eftersom vårt resultat stämmer väl överens med tidigare forskning, vilket redovisas i resultatet och i slutdiskussionen. Vi har eftersträvat en representativ grupp respondenter. Vi anser därför att resultatet kan ge en indikation på hur liknande grupper av unga vuxnas attityder ser ut och vilka faktorer som påverkar dessa.

4.7. Etikdiskussion

Enligt vetenskapsrådet finns det fyra etiska riktlinjer som bör följas under genomförandet av en undersökning (Vetenskapsrådet, 1990). Den första riktlinjen är *informationskravet*. Med informationskrav menas att forskaren eller undersökaren har en skyldighet att upplysa respondenten om studiens syfte och att det är frivilligt att delta. I vår undersökning förklarade vi för respondenterna att syftet med studien är att undersöka attityder hos unga vuxna gällande barnaga. Respondenterna informerades även om att deras deltagande var frivilligt och att de kunde välja att inte fylla i enkäten. En reflektion som gjorts i efterhand är möjligheten att utföra undersökningen utanför lektionstid, vilket ytterligare skulle kunna försäkra oss om att deltagandet verkligen är frivilligt. Eleverna skulle då få fylla i enkäten på egen tid och på eget initiativ. Den andra riktlinjen från vetenskapsrådet (1990) är *samtyckeskravet*. Samtyckeskrav innebär att inhämta respondenternas samtycke till att medverka i studien. I vissa fall, om respondenterna är unga och undersökningen är etiskt känslig, kan samtycke från vårdnadshavare inhämtas. Eleverna i klasser där enkäten delades ut hade först tillfrågats av lärare om samtycke. Därefter gav lärarna vidare samtycke till oss att komma till klassen för att dela ut enkäten. Vi anser vidare att ett samtycke har bekräftats under informationen om att deltagandet är frivilligt och att det inte är ett tvång att fylla i enkäten. Eftersom deltagarna alla är över 18 år har inget samtycke behövts inhämtats från vårdnadshavare.

Konfidentialitetskravet är den tredje riktlinjen som en forskare etiskt bör förhålla sig till (Vetenskapsrådet, 1990). Kravet innebär att deltagarna i undersökningen skall ges största möjliga konfidentialitet, att ingen utomstående skall kunna ta del av deltagarnas personuppgifter. I studien innebär denna konfidentialitet att respondenterna inte behöver ange namn eller andra personuppgifter som kan identifiera dem. Det är endast vi som genomfört studien som läst svaren på enkäterna, ingen annan utomstående har tagit del av dem. Vid besök på skolorna informerades vi respondenterna om att det endast är vi som kommer att ta del av uppgifterna från enkäten men att resultatet från hela enkätundersökningen kommer att vara offentligt. Vetenskapsrådets (1990) fjärde riktlinje för forskare eller undersökare är *nyttjandekravet*. Nyttjandekrav innebär att personuppgifter om deltagarna inte får utlånas eller

användas för kommersiellt bruk eller andra icke- vetenskapliga syften. I denna studie har inte några personuppgifter från deltagarna använts eller lånats ut till någon eller något annat utöver denna studie.

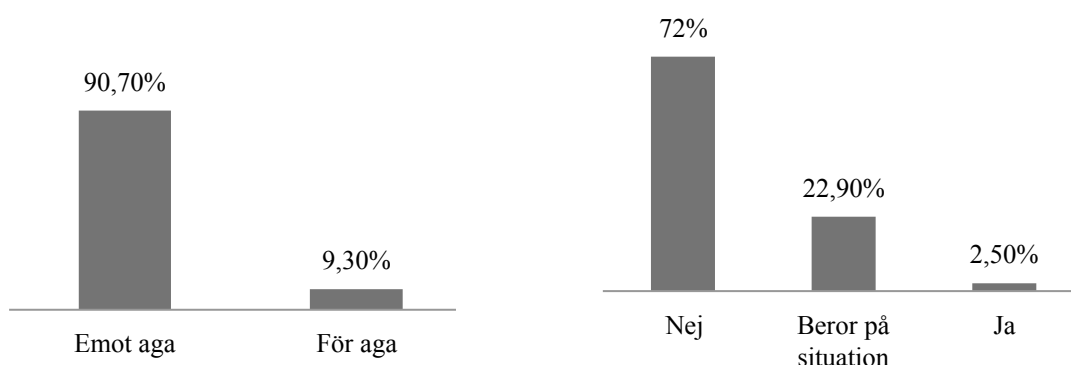
5. RESULTAT OCH ANALYS

I resultat och analys presenteras materialet från undersökningen och jämförs med tidigare forskning. Här kan utläsas vad vår studie visar och hur resultatet kan förstås och förklaras med hjälp av de teoretiska utgångspunkterna. Avsnittet är uppdelat efter studiens frågeställningar. Religiös övertygelse och gymnasieinriktningar är variabler som inte utgår ifrån frågeställningarna men som vi ändå valt att undersöka och presentera av intresse. Resultatet och analysens slutsatser kommer att lyftas upp och behandlas vidare i slutdiskussionen.

5.1. Kartläggning av attityder mot barnaga

Utgångspunkten för detta avsnitt är frågeställningen som lyder: hur ser attityder generellt ut mot barnaga bland 18 - 19-åringar i Örebro? Endast en kartläggning kommer att göras och ingen analys eftersom det inte anses nödvändigt för att besvara frågeställningen. Jämförelser med tidigare forskning kommer emellertid att genomföras.

Två olika typer av frågor har ställts till respondenterna för att undersöka huruvida de anser att barnaga är en acceptabel uppfostringsmetod eller inte. I en av enkätfrågorna (se bilaga 1, fråga 7) har respondenterna fått kryssa i alternativ på vad de anser vara acceptabel fysisk bestraffning i uppfostringsyfte. Det fanns tio olika svarsalternativ som innebar olika grader av aga. Svarsalternativen delades in i fyra olika kategorier, ingen, lätt, måttlig och svår fysisk bestraffning. För att göra resultatet mer överskådligt har valet gjorts att se ingen och lätt fysisk bestraffning som ”emot aga”, då många respondenter angav att de ansåg den lätta fysiska bestraffningen inte kunde räknas som aga. I den andra frågeställningen (se bilaga 1, fråga 15) får respondenterna svara på frågan om de anser att det är okej att aga barn. Resultaten redovisas i figur 5:1:1 och 5:1:2.

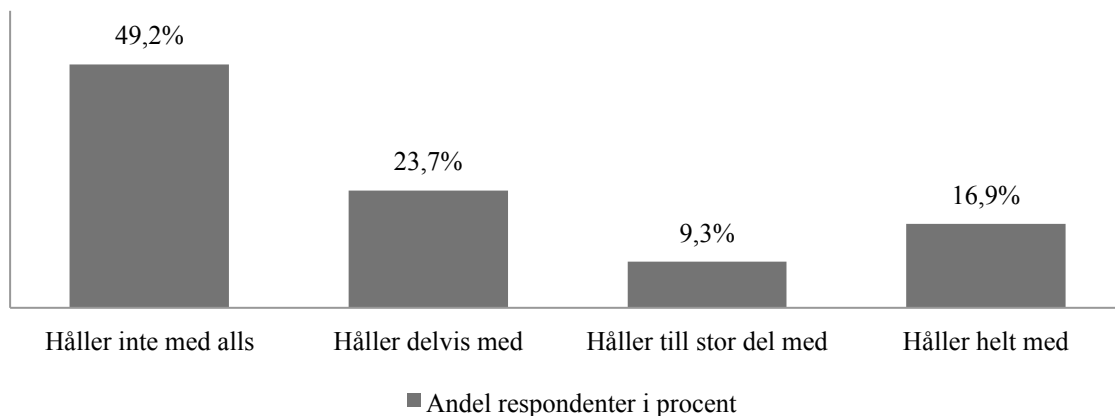
Figur 5:1:1, För eller emot aga

Figur5:1:2, Okej att aga?

Det som kan utläsas från ovan anförda figurer (5:1:1 och 5:1:2) är att resultatet blir olika beroende på hur frågan framställs och hur svarsalternativen tolkas. I figur 5:1:1 har en majoritet, 91 %, av respondenterna svarat att de är emot aga när de ska ta ställning till de olika

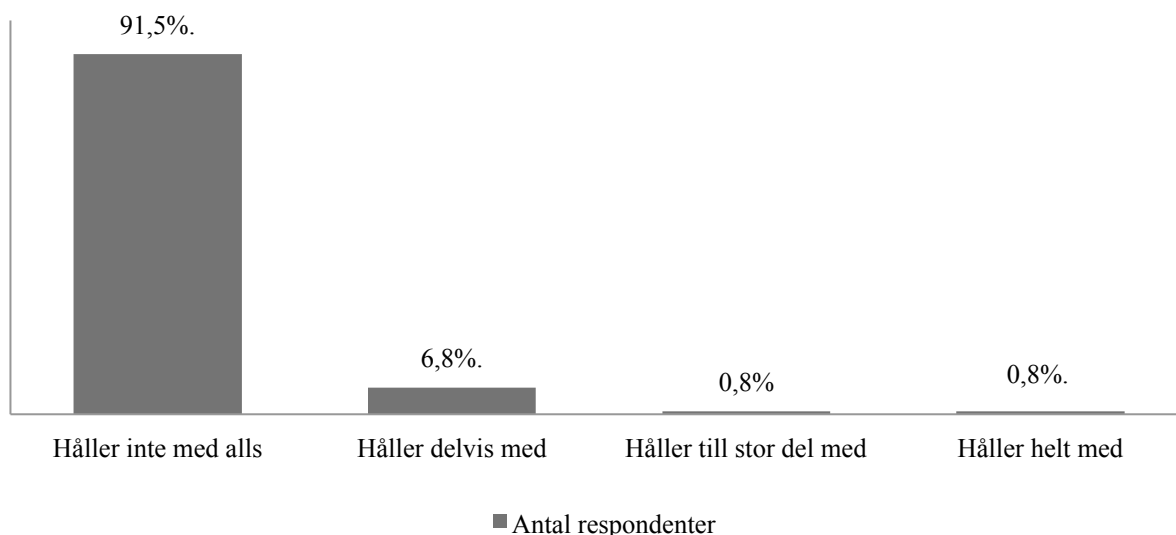
graderna av vad som är acceptabel fysisk bestraffning. Det är fortfarande en majoritet som svarar "Nej" på den mer direkta frågan om det är okej att aga barn. På samma fråga är det dock 23 % som anser att aga kan vara acceptabelt beroende på situation. En tänkbar förklaring vi kan se är att en större andel av respondenterna är för aga när frågan är mer direkt. När de får ett mindre stigmatiserat svarsalternativ som "Beror på situation" föredras detta. Vidare i vår tolkning har det valts att se detta svarsalternativ som ett "Ja" eftersom aga oberoende av situation fortfarande är aga. Vi kan emellertid säga, utifrån figur 5:1:1, att minst 9 % av respondenterna anser att aga är acceptabelt som uppfostringsmetod. Detta resultat kommer huvudsakligen att användas i kommande jämförelser.

För att fördjupa förståelsen för respondenternas attityder mot barnaga har två olika påståenden ställts i enkäten. Det första påståendet, vars resultat redovisas i figur 5:1:3, lyder: Måttlig kroppslig bestraffning är ibland nödvändig i uppfostran av barn, men ska då tänkas över och inte ske i ilska. Det andra påståendet, vars resultat redovisas i figur 5:1:4, lyder: Blir man uppretad av sitt barn är det okej att ge det en örfil.

Figur 5:1:3, Respondenternas ställningstagande till påståendet att måttlig kroppslig bestraffning ibland är nödvändig i barnuppfostran.

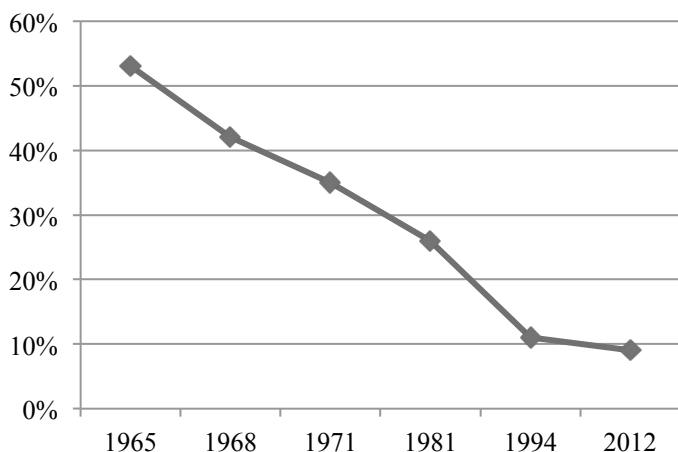
Den frågan som ligger till grund för figur 5:1:3 har utformats utifrån frågeformulär i tidigare forskning genomförd av Sandén (1996) och resultatet från denna frågeställning visade då att 10 % helt håller med, 22 % håller delvis med och 47 % håller inte med alls. Resterande har svarat "Vet ej". De olika resultaten från vår och Sandéns (1996) studie stämmer väl överens med varandra. Observera att en del av respondenterna i vår studie kan ha tolkat begreppet "Måttlig kroppslig bestraffning" på olika sätt, därav ett visst felvärde. En reflektion vi gör är att den höga andel som håller med kan ha fokuserat på att aga inte ska ske i ilska och bortsett från påståendet (se bilaga 1, fråga 7) i sin helhet.

Figur 5:1:4, Respondenternas ställningstagande till påståendet att det är okej att ge en örfil till sitt barn om man blir uppretad.

Sandéns (1996) studie med samma frågeställningar visar på liknande resultat som vår studie, att aga är svårare att acceptera när det sker i ilska. Sandéns (1996) resultat visar att endast tre procent helt håller med, 12 % håller delvis med och 68 % håller inte alls med i påståendet ”Blir man uppretad av sitt barn är det okej att ge en örfil.” Resterande svarade ”vet ej”. Resultatet av vår studie visar således på en minskning av positivt inställda attityder mot barnaga vid detta påstående, jämfört med Sandéns (1996) studie. Resultatet i figur 5:1:4 visar att det är en majoritet som inte alls håller med om påståendet. Vid en jämförelse med figur 5:1:3 kan det utläsas att respondenterna generellt är emot aga när det sker i ilska, men är mer accepterande när agan är genomtänkt. En respondent gav kommentaren i en enkät att ”Det finns flera tillfällen då jag tycker jag förtjänat en ordentlig örfil, men det måste absolut ske i ett disciplinerat syfte och endast som det värsta tänkbara.”.

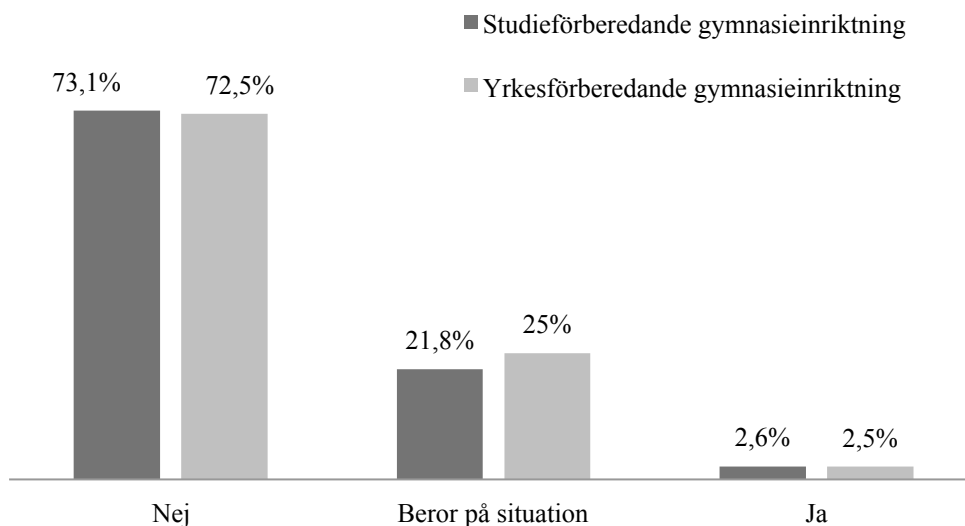
Med följande figur 5:1:5 visas hur utveckling gällande attityder mot barnaga förändrats över tid. Här ses denna studies resultat i relation till tidigare studier. SOU (2001:18) presenterar en tabell 3:1:1, där utvecklingen gällande attityder mot barnaga presenteras över tid mellan år 1965 och 1994. Vi utgår ifrån denna tabell i figur 5:1:5.

Figur 5:1:5, Attityden mot barnaga mellan 1965 och 2012.

Utvecklingen som kan ses utifrån figur 5:1:5 är att attityderna mot barnaga minskar stadigt. Dock är det endast en marginell förändring som går att utläsas mellan år 1994 och vår studies resultat år 2012. Attitydförändringen som påvisats kan förstås utifrån olika förklaringar. Sandén (1996) menar att äldre generellt är mer positiva till aga. En förklaring till attitydförändringen kan vara att det sker generationsskiften. Durrant (1999) presenterar en minskning av barnagan och den positiva attityden till fysisk bestraffning som en konsekvens av införandet av agaförbudet. Giles-Sims och Lockhart (2005) menar att det istället skett en förändring i den svenska kulturen. Nya grundläggande tankar och värderingar har inneburit nya uppfostringsmetoder där aga är mindre accepterat.

En jämförelse mellan respondenterna från olika gymnasieinriktningar har gjorts gällande deras attityder mot barnaga. Gruppen från yrkesförberedande inriktning består av 40 personer, medan de studieförberedande består av 78 personer. Den ojämna fördelningen kan tas i beaktande vid jämförelsen men har inte verkat ha någon inverkan på resultatet. Detta då skillnaden mellan de olika gymnasieinriktningarna är väldigt liten. Frågan som ligger till grund för figur 5:1:6 lyder: Tycker du det är okej att aga barn?

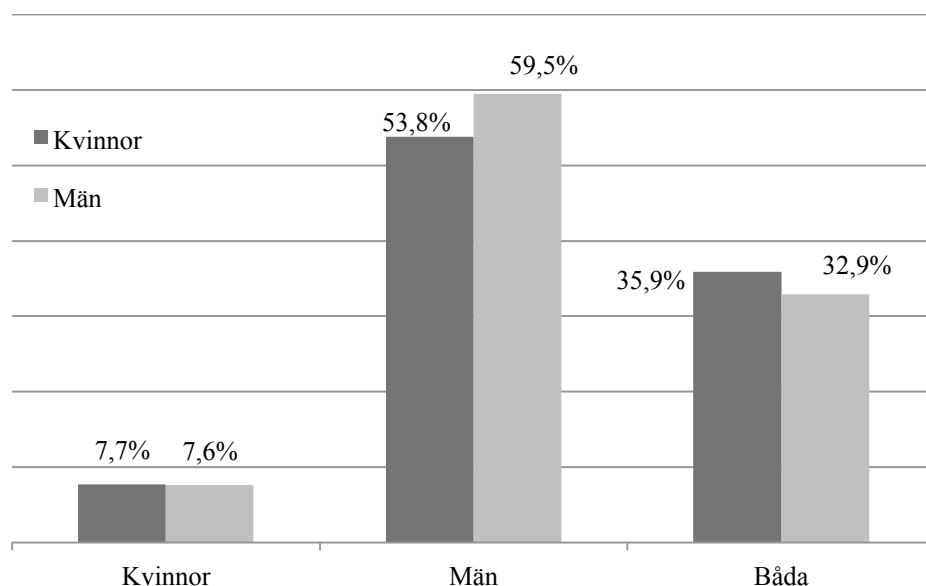
Figur 5:1:6, Attityd mot barnaga beroende på gymnasieinriktning

Ovanstående figur, 5:1:6, visar hur respondenterna svarat, med uppdelningen mellan de olika inriktningarna. Det som kan utläsas av resultatet är att det är en jämn fördelning mellan gruppernas attityder. Syftet med att jämföra dessa inriktningar var för att i viss mån undersöka eventuella skillnader mellan olika samhällsgrupper. En studie av Deater-Deckard m.fl. (2003) visar nämligen att det kan finnas skillnader i attityder mellan olika grupper i samhället. Vårt resultat utifrån detta resonemang visar att olika samhällsgrupper inte har inverkan på attityder mot aga alternativt att de olika gymnasieinriktningarna inte representerar olika samhällsgrupper.

5.2. Barnaga och kön

I den genomförda undersökningen deltog 39 kvinnor och 79 män. Kvinnorna utgör 33,1% av respondenterna och männen utgör 66,9%. Denna ojämna fördelning mellan könen kan påverka resultatet eftersom antalet enskilda kvinnor procentuellt utgör en större del av resultatet än de enskilda männen. Kommande figurer kommer delas upp i kvinnor och män som två olika kategorier. Därmed är det bra att läsaren är uppmärksam på den ojämna fördelningen.

För att undersöka attityder mot kön gällande aga ställdes följande fråga i enkäten: Vem tror du oftast agar i en familj? Resultatet redovisas i figur 5:2:1.

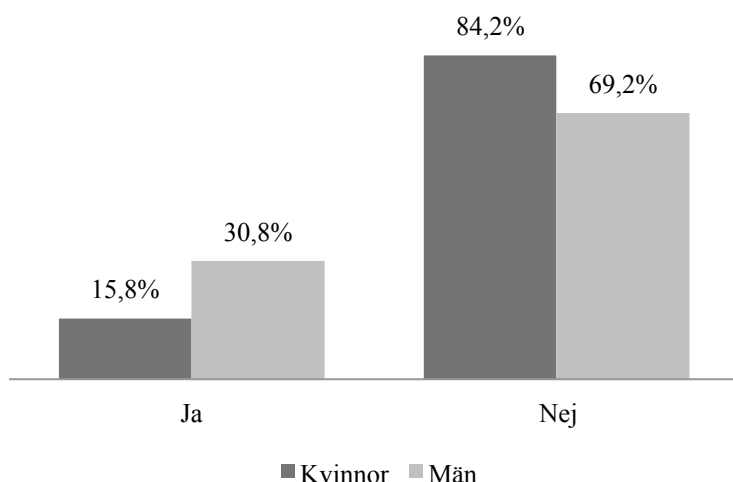

Figur 5:2:1, Attityder mot vem i en familj som oftast agar.

Figur 5:2:1 visar att en övervägande majoritet, över 50 %, av både kvinnor och män tror att det är män som oftast agar i en familj. Knappt 8 % bland både kvinnor och män tror istället att det oftast är kvinnor som agar. Dessa siffror jämförs med resultatet från senare enkätfrågor i vår studie, som handlar om hur många som blivit agade och vem som utförde agan. Av de 118 respondenterna i undersökningen uppger 16,1 % att de blivit utsatta för måttlig eller svår aga. Pappan utsätter barnen för denna måttliga till svåra agan i 21,1 % av fallen medan mamman utgör 31,6%. Denna skillnad kan dock vara ett uttryck för slumpen då det är få respondenter som blivit utsatta för svår aga. Det vanligaste svaret på vem som agar, oavsett i vilken grad, är emellertid båda föräldrarna. Sandéns (1996) studie visar att kvinnor och män agar sina barn i lika hög utsträckning. Detta trots mäns något mer positiva attityder mot aga. Det vi sammanfattningsvis kan utläsa av resultatet är att de flesta av denna studies respondenter tror att det är män som agar mest. Respondenternas attityder stämmer varken överens med tidigare forskning eller statistik från denna studie som visar att båda föräldrar agar lika mycket.

En annan fråga som ställdes i studiens enkätgenomförande för att undersöka attityder mot kön gällande aga var: Vems huvudsakliga ansvar är det att fostra barn, anser du? Resultatet visar att över 90 % anser att det är båda föräldrars ansvar att fostra barn trots att en majoritet tror att män agar oftast, vilket kan anses motsägelsefullt. Endast sex procent av respondenterna anser att det är kvinnors ansvar att fostra barn, dessa består enbart av män. En skillnad kan utläsas då ingen av respondenterna, varken kvinnor eller män, anser att det endast är mäns ansvar.

På frågan om det är acceptabelt att aga barn svarade respondenterna som framgår i figur 5:2:2. Som ett tredje svarsalternativ på frågan fanns även svaret "Beror på situation", vilket vi har valt att se som ett "Ja", eftersom fysisk bestraffning är aga och olagligt oavsett situation. Det var 22,9 % totalt av respondenterna som svarade "beror på situation", vilket tidigare redovisats i figur 5:1:2. Respondenterna har delats upp i kvinnor och män.

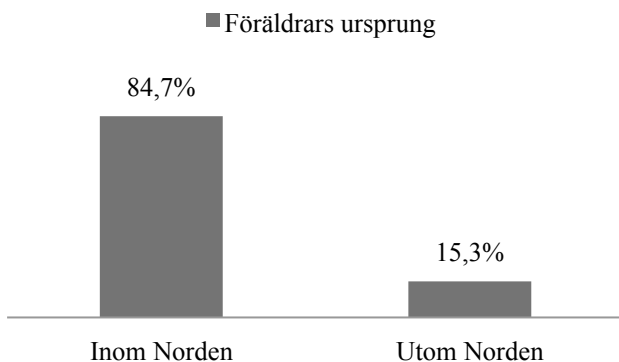
Figur 5:2:2, Män och kvinnors olika acceptans mot barnaga

I figur 5:2:2 ses en tydlig skillnad mellan könen gällande att vara för eller emot barnaga som uppfostringsmetod. En skillnad på 15 procentenheter mellan könen kan tolkas som att män kan verka mer benägna att vara positivt inställda till aga. Dock har χ^2 -test och Fischers exact test på denna jämförelse gjorts och visat på att det mycket väl kan vara ett uttryck för slump: $\chi^2 = 2,9$, $p < 0,064$ (se bilaga 2). Detta kan bland annat bero på det ojämna urvalet mellan kvinnor och män. Tidigare studier gjorda av Sandén (1996) och Deater-Deckard m.fl. (2003) visar även de att mäns attityder mot aga generellt sett är mer accepterande än kvinnors. Även om dessa skillnader visat sig vara marginella i vissa fall.

Hacking (1999) menar att genus är något socialt konstruerat. Föreställningar och allmänna åsikter om vad de olika könen representerar skapar och påverkar normer. Dessa normer skapas och återskapas ständigt i samspel mellan människor. Attityder och åsikter gällande kön tar sig därmed uttryck i ett socialt samspel och kan påverka hur de olika könen uppfattas (Hacking, 1999). I denna studie är det en majoritet av respondenterna som tror att mannen är den som agar oftast. Denna föreställning om mannen som mer våldsbenägen skulle kunna förklaras som en social konstruktion eller föreställning som kan tänkas påverka hur manlighet återskapas och uppfattas. Johansson (2007) menar att en social konstruktion är ett skapat fenomen som uppstått utifrån olika sociala kontexter och som påverkar individen att tycka, tänka och agera på olika sätt. När det ses till denna studie kan en social konstruktion av manlighet tänkas påverka respondenternas attityder till män. Denna konstruktion av manlighet kan även vara en tänkbar förklaring till varför män anser att aga är acceptabelt i högre utsträckning än kvinnor, såväl i denna studie som i tidigare forskning. Då det tidigare presenterats att våra respondenter tror att män oftare agar, skulle det kunna ha med människens något mer positiva attityd till aga att göra. Trots att forskningsresultat visar på att män inte agar mer än kvinnor, kan den sociala konstruktionen av manlighet tänkas skapa skillnader i attityder och åsikter av och om män. Om manlighet definieras och reproduceras som att vara mer våldsam än kvinnlighet kan det innebära att män inrättar sig i denna könsroll och medverkar i processen att bekräfta manlighet som sådan.

5.3. Barnaga och ursprung

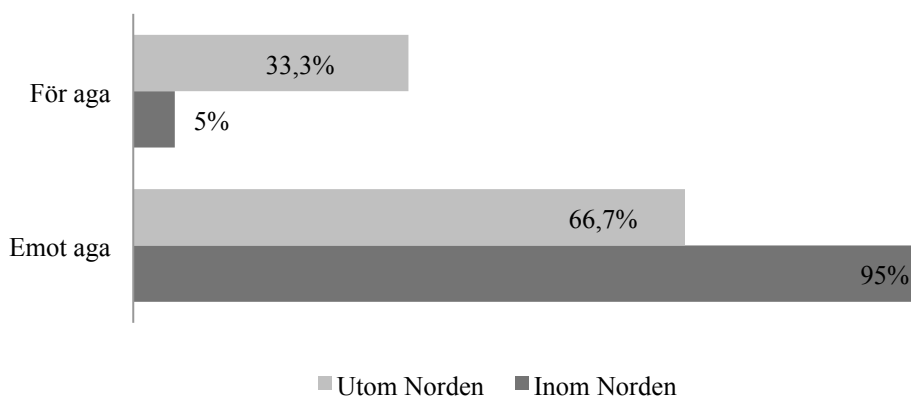
Studiens resultat visar att 15,3%, vilket utgör 18 personer, av respondenterna har en eller två föräldrar som är födda utanför Norden. Resterande respondenter har föräldrar som är födda inom Norden.

Figur 5:3:1, Andelen respondenter som har en eller två föräldrar födda utanför Norden.

Jämförelser mellan dessa grupper kommer att göras vilket kanske kan bli något missvisande. Detta eftersom de respondenter som har föräldrar födda utanför Norden procentuellt sett utgör en större del än de som har föräldrar födda inom Norden. I studien har valet gjorts att jämställa föräldrar födda inom Norden med svenskfödda föräldrar. Anledningen till det är att vi anser att kulturerna och samhällena inom de Nordiska länderna kan anses tämligen likvärdig den svenska. Respondenterna från övriga Norden, utanför Sverige, utgjorde en liten del av respondenterna och påverkar inte resultatet i någon större utsträckning.

En av frågorna i enkäten lyder som följande: Vad är acceptabelt att göra i uppfostringsyfte när ett barn är olydigt? I figur, 5:3:2, nedan innebär att vara för aga att respondenten accepterar måttlig eller svår aga.

Figur 5:3, 2, Ursprungs inverkan på attityd mot aga.

Resultatet från ovanstående frågeställning har jämförts med respondenternas föräldrars ursprung för att undersöka i vilken grad ursprung inverkar på attityder mot barnaga. Figur 5:3:2 visar att en tredjedel av respondenterna med föräldrar födda utanför Norden anser att måttlig till svår aga är acceptabel i uppfostringsyfte. Fem procent av respondenterna med föräldrar födda inom Norden har samma uppfattning. I studien har en signifikant skillnad mellan de två anförda grupperna hittats. Detta med hjälp av χ^2 -test och Fischers exact test som lyder följande: $\chi^2 = 14,5$, $p < 0,002$ (se bilaga 2). Studiens resultat visar hög grad av överensstämmelse med tidigare forskning. Sandéns (1996) studie visar att invandrargruppen i större utsträckning har en mer accepterande syn på aga. Graden av integrering i det svenska samhället påverkar attityden till barnaga bland de utlandsfödda deltagarna i studien. Hög grad av integrering i det svenska samhället har visats innebära att den positiva attityden mot

barnaga har minskat hos invandrare (Sandén, 1996). Allwood och Franzén (2000) menar att åsikter och attityder formas inom olika etniska grupper, vilket kan skapa motsättningar i mötet med andra kulturer. Exempelvis kan motsättningar uppstå mellan den svenska kulturen och andra kulturer där barnaga är accepterat. En respondent med föräldrar födda utanför Norden skrev följande som en kommentar i vår studie: *”våra traditioner är sådana, att man örffilar barn”*. Kulturella skillnader ser vi som en rimlig förklaring till varför aga är mer accepterat bland de respondenter med föräldrar som inte är födda i Norden. Anledningen till detta tror vi är att respondenterna har en eller fler föräldrar som har fört med sig uppfostringsmetoder från andra kulturer utanför Norden. Uppfostringsmetoderna kan skilja sig från de som är mer typiskt svenska, vilket kan vara en förklaring till den markanta och signifikanta skillnaden i resultatet.

Giles-Sims och Lockhart (2005) beskriver grid-group theory. Teorin utgår ifrån att det inom alla länder och samhällen finns olika familjestrukturer. Dessa strukturer skiljer sig åt mellan kulturer och subkulturer inom olika samhällen. Fyra huvudsakliga familjestrukturer beskrivs inom teorin. Den individualistiska och de egalitära kulturerna utmärks av att barn ses som relativt jämlika individer i förhållande till vuxna. Barnen har mycket eget ansvar för sin egen uppfostran och föräldrar har en mycket liten bestraffande roll. Aga är ingen vanligt förekommande uppfostringsmetod (Giles-Sims & Lockhart, 2005). Utifrån resultatet i figur 5:3:2 redovisas det att en större andel (95 %) med föräldrar födda inom Norden tenderar att tycka att aga inte är en acceptabel uppfostringsmetod. Familjen har stor inverkan på individens attityder, menar Ekehammar (2007). Barn ser ofta till föräldrars attityder i olika frågor och anpassar sig efter detta. I och med att familjestrukturer verkar påverka individens attityder gör vi därmed tolkningen att respondenterna med nordisk bakgrund tenderar att tillhöra den individualistiska och/ eller den egalitära kulturen där aga inte är vanligt förekommande. Ett fåtal (5 %) med föräldrar födda inom Norden anser att aga är en acceptabel uppfostringsmetod och därmed resonerar vi i om de då tillhör någon annan familjestruktur.

Utifrån grid-group theory skiljer sig de hierarkiska och fatalistiska familjestrukturerna från de andra nämnda strukturerna då det råder en annan syn på barn och uppfostran (Giles-Sims & Lockhart, 2005). Inom dessa strukturer är familjen viktig. Varje familjemedlem har en given position där barnen har förhållandevis låg status. En strikt och disciplinär uppfostran förespråkas inom dessa strukturer. Aga är relativt vanligt förekommande och accepterat (Giles-Sims & Lockhart, 2005). En stor del (33,3 %) av de respondenter, i denna studie, som har föräldrar födda utanför Norden är för aga, i jämförelse med respondenterna med föräldrar födda inom Norden (5 %). Utifrån detta tolkar vi det som att en större andel av respondenterna med föräldrar födda utanför Norden tillhör mer hierarkiska och/eller fatalistiska familjestrukturer. Dock är majoriteten (66,7 %) av respondenterna med föräldrar födda utanför Norden emot barnaga, vilket kan tyda på att dessa respondenter tillhör någon annan familjestruktur än den fatalistiska och/ eller den hierarkiska. Sandén (1996) menar att graden av integrering till den svenska kulturen kan påverka attityder mot barnaga hos invandrare. En hög grad av integrering kan ses som en alternativ förklaring till att respondenterna med föräldrar födda utanför Norden i hög utsträckning (66,7 %) faktiskt anser att aga är oacceptabelt. Detta eftersom denna inställning stämmer väl överens med familjestrukturer som kan anses typiska för det svenska samhället, utifrån attityden mot barnaga.

5.4. Egna erfarenheter och barnaga

För att få en översikt av hur många, i vilken grad samt hur ofta respondenterna blivit agade ställdes följande frågor: Har du någon gång blivit fysiskt bestraffad/tillrättavisad i

uppfostringssyfte? Om du blivit utsatt för fysisk bestraffning, hur ofta skedde/sker detta? På dessa två frågor var det två respondenter som inte angav något svar.

Tabell 5:4:1, Procentuell fördelning av hur många som blivit utsatta för aga, i vilken grad och hur ofta.

	Ingen/ Lätt fysisk bestraffning	Måttlig fysisk bestraffning	Svår fysisk bestraffning	Totalt
Aldrig	56 st. 48,3 %	0 st. 0 %	0 st. 0 %	56 st. 48,3 %
Någon enstaka gång	38 st. 32,8 %	12 st. 10,3 %	0 st. 0 %	50 st. 43,1 %
Ett par gånger	3 st. 2,6 %	3 st. 2,6 %	2 st. 1,7 %	8 st. 6,9 %
Regelbundet	0 st. 0%	0 st. 0 %	2 st. 1,7 %	2 st. 1,7 %
Totalt	97 st. 83,6 %	15 st. 12,9 %	4 st. 3,4 %	116 st. 100 %

Tabell 5:4:1 visar att 83,6 % inte anser sig ha blivit agade. Som tidigare nämnts har vi valt att inte betrakta ”Lätt fysisk bestraffning” som aga. De respondenter i kolumn ”Ingen/Lätt fysisk bestraffning” som angivit att de blivit agade ”Någon enstaka gång” eller ”Ett par gånger” menar därmed att de exempelvis blivit gripna i armen. Övriga 16,3 % anser sig ha blivit agade i måttlig och/ eller svår grad, exempelvis blivit örfilade eller slagna med tillhygge. De enda respondenterna som regelbundet blivit agade är de som utsatts för svår fysisk bestraffning. Sammanfattningsvis kan det därför utläsas ur resultatet att ju svårare den fysiska bestraffningen är desto oftare sker den. Sandéns (1996) svenska studie och Vlasis-Cicvarics m.fl. (2006) internationella studie har hög grad av överensstämmelse med vad som framkommit ur vårt resultat. Ett fåtal blir agade regelbundet och det är mer vanligt förekommande att aga sker vid enstaka tillfällen. SOU (2001:18) menar att ju svårare aga barn utsatts för, desto mer påtagliga och allvarliga blir de konsekvenser som kan följa barnet upp i vuxen ålder. Vårt resultat kan hypotetiskt generaliseras till ett större sammanhang, exempelvis hela Örebro eller Sverige. Generaliseringen skulle då innebära att nästan två procent av unga vuxna mellan 18 och 19 år regelbundet utsatts för svår aga.

För att undersöka om det finns ett samband mellan egna erfarenheter av barnaga och olika attityder till aga generellt ställdes följande frågor: Vad är acceptabelt att göra i uppfostringssyfte när barnet är olydigt? Har du någon gång blivit fysiskt bestraffad/ tillrättavisad i uppfostringssyfte? Resultatet presenteras i tabell 5:4:2.

Tabell 5:4:2, Sambandet mellan egna erfarenheter och attityden mot aga.

	Ingen erfarenhet/ erfarenhet av lätt fysisk bestraffning	Erfarenhet av måttlig och/eller svår fysisk bestraffning	Totalt
Emot aga	80,2 %	10,3 %	90,5 %
För aga	3,4 %	6 %	9,5 %
Totalt	83,6 %	16,4 %	100 %

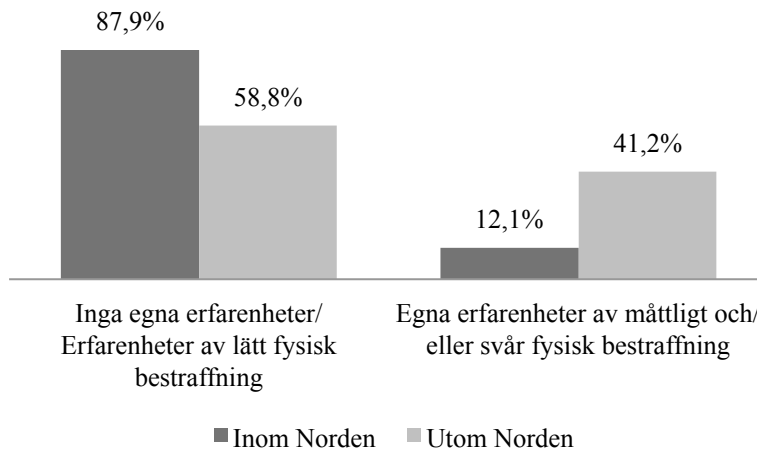
”Emot aga” innebär i detta fall att respondenterna angett att de accepterar ingen och lätt fysisk bestraffning, vilket de inte anser vara aga. ”För aga” innefattar de respondenter som anser att måttlig och svår aga är acceptabelt i uppfostringssyfte. Sambandet mellan att ha egna erfarenheter och vara för aga är statistiskt signifikant utifrån χ^2 -test och Fishers exact test, eftersom: $\chi^2 = 19,8$ $p < ,000$ (se bilaga 2). Resultatet tyder därmed på att det inte är ett uttryck för slumpen. Det kan utläsas ur resultatet att 36,8 % av de respondenter som blivit utsatta för aga själva anser att det är acceptabelt. Detta kan jämföras med att det endast är 4,1 % av de respondenter som inte har egna erfarenheter av aga som tycker att det är acceptabelt. Studier gjorda av Deater-Deckard m.fl. (2003), Vlais-Cicvaric m.fl. (2006) och Sandén (1996) visar på att barn som blir utsatta för aga i högre utsträckning har en positiv attityd mot det, i jämförelse med barn som inte utsatts för aga. Denna studies resultat kan därmed anses stämma överens med tidigare forskning.

Vi kan tolka respondenternas egna erfarenheter av aga som att deras föräldrar till viss del har en positiv inställning och attityd mot barnaga. Antagandet görs utifrån att Ekehammar (2007) menar att barn ofta tar efter sina föräldrar då egna erfarenheter och modellinlärning anses präglade attityder. Exempelvis om föräldrar agar och uttrycker positiva attityder till aga påverkar ofta detta barns attityder i samma riktning. Ytterligare en anledning till att egna erfarenheter kan präglade attityder kan vara att attityderna är kulturellt betingade. Enligt Giles-Sims och Lockhart (2005) är attityder inom familjestrukturer svåra att förändra. Det finns ofta en struktur som individen är underordnad och är svår att bortse ifrån. Dessa olika förklaringar tror vi kan vara orsaker till att en så stor del av respondenterna med egna erfarenheter av barnaga har en positiv inställning till fysisk bestraffning i uppfostringssyfte.

Skillnaden mellan att ha egna erfarenheter av fysisk bestraffning och vara positivt inställd till aga var signifikant i förhållande till att inte ha egna erfarenheter. Trots denna skillnad är det en majoritet, 63,2 %, respondenterna med egna erfarenheter av barnaga som anser att det är oacceptabelt. Detta trots familjestrukturer och föräldrars inflytande över de egna attityderna, som tidigare diskuterats. Förklaringen till detta tror vi kan vara en social konstruktion i det svenska samhället och dess syn på barnuppfostran. Enligt Johansson (2007) är människan beroende och påverkas av sitt sammanhang och sin omgivning. Samhället kan ses som en normskapande kontext som individen påverkar och påverkas av. Berger och Luckman (1998) menar att en social ordning inrättas i samhällen, vilket påverkar individens tankar, attityder och känslor. Trots att den sociala ordningen är konstruerad av människor kan den uppfattas som överordnad människan och upplevs inte kunna påverkas. SOU (2001:18) visar på att sedan Sverige införde förbudet mot barnaga år 1979 har en tydlig attitydförändring mot fysisk bestraffning av barn skett hos den svenska befolkningen. Både den allmänna uppfattningen om att barnaga är fel och skadligt och den lag som dikterar detsamma kan ha influerat våra respondenter i denna studie. Detta ser vi som en förklaring till att de med egen erfarenhet av aga anser att aga är fel. Denna sociala konstruktion kan ha påverkat våra respondenters attityder i så pass stor utsträckning att den står över både familjestruktur och föräldrars inflytande.

Av de respondenter som uppgett att de har egna erfarenheter av fysisk bestraffning finns det ingen signifikant skillnad mellan könen. Det är 18,4 % av kvinnorna som uppgett att de har erfarenheter av aga och 15,4 % av männen. Differensen mellan grupperna blir endast tre procentenheter. Sandéns (1996) och Vlais-Cicvarics m.fl. (2006) visar liknande resultat gällande könsfördelning och egna erfarenheter av aga.

För att undersöka om det finns något samband mellan variablerna föräldrars ursprung och egna erfarenheter av fysisk bestraffning har följande frågor ställts: ”Har du någon gång blivit fysisk bestraffad/tillrättavisad i uppfostringsyfte?” och ”Har du någon utlandsfödd förälder?”. Resultatet redovisas i figur 5:4:3.

Figur 5:4:3, Egna erfarenheter av fysisk bestraffning i förhållande till föräldrars ursprung.

En majoritet av respondenterna har inte blivit utsatta för någon fysisk bestraffning eller endast blivit lätt fysiskt bestraffade oavsett föräldrars ursprung. Endast en liten del (12,1%) med föräldrar födda inom Norden har erfarenheter av aga. Det är en skillnad på 29,1 procentenheter mellan de två grupperna vad gäller egna erfarenheter, vilket är värt att uppmärksamma. Chi₂-test och Fishers exact test visar: $\chi^2 = 8,9$ $p < 0,003$ (se bilaga 2). Det finns därmed en statistisk säkerställd skillnad mellan de två olika grupperna. Sandéns (1996) studie beskriver att en hårdare form av fysisk bestraffning är mer förekommande bland utlandsfödda än bland svenskfödda föräldrar. En möjlig förklaring till vårt resultat är att det är vanligare med barnaga i andra kulturer än den svenska. Ett exempel på detta är att Vlais-Cicvaric m.fl. (2006) visar i sin internationella studie att 82 % av kroatiska barn någon gång blivit utsatta för fysisk bestraffning. Detta kan jämföras med Sandéns (1996) svenska studie där det redovisas att 31 % av respondenterna uppger att de blivit agade.

Som tidigare studier visat och som redovisats i figur 5:3:2 har de respondenter med föräldrar födda utanför Norden en mer positiv attityd till barnaga. Ekehammar (2007) menar, som tidigare nämnts, att föräldrars attityder ofta förs vidare till barnen. Eftersom barn i viss mån tar efter föräldrars attityder kan det således tolkas som att föräldrarna födda utanför Norden även är mer positiva till aga. Vi gör alltså tolkningen att respondenternas positiva attityder till aga till viss del har sin grund i föräldrarnas attityder. Kristoffersen (1998) menar att attityder kan ligga till grund för hur människor handlar i olika situationer. Vi anser därför att föräldrars attityder kan utläsas ur respondenternas egna erfarenheter, eftersom positiva attityder till aga kan leda till att aga utövas i större utsträckning. Allwood och Franzén (2000) menar att barn med föräldrar från andra kulturer än den svenska, ofta slits mellan olika värderingar och tankesätt som uppstår i skillnader mellan de olika kulturerna. Vi kan anta att respondenterna med föräldrar födda utanför Norden i högre utsträckning lever i andra kulturer där åsikter om barnaga skiljer sig från den typiskt svenska. Vi antar detta då dessa respondenter oftare agas, vilket kan tyda på mer positiva attityder till aga i familjen. Detta står i kontrast till den allmänna åsikten i den svenska kulturen där aga anses fel och är olagligt.

En faktor som kan tänkas påverka attityder mot barnaga som valdes att undersökas vara religion. Resultatet visar en procentuellt märkbar skillnad mellan att ha troende föräldrar och egna erfarenheter av barnaga i jämförelse med att ha icke-troende föräldrar. Ingen hänsyn togs till olika religioner i databearbetningen. Av de respondenterna med icke-troende föräldrar har 13,2 % egna erfarenheter av barnaga jämfört med dem med troende föräldrar där 24,2 % har egna erfarenheter. Dock visar χ^2 -test och Fischers exact test ingen statistisk signifikant skillnad, vilket innebär att resultatet mycket väl kan vara ett uttryck för slump. Av de troende respondenterna i studien har 77,8 % föräldrar som är födda utanför Norden. Vi har tidigare redovisat att respondenter med föräldrar födda utanför Norden utsätts för aga i större utsträckning än de som har föräldrar födda inom Norden. Vi kan se detta som en möjlig förklaring till att en hög andel av de religiösa respondenterna har egna erfarenheter av aga.

6. SLUTDISKUSSION

Vi anser att studiens syfte har uppnåtts och att frågeställningarna besvarats. Det som framkommit utifrån frågeställningarna, i den studerade gruppen är att:

- Beroende på hur frågan om respondenterna accepterar barnaga ställs får vi olika svar. Detta beroende på hur individerna har definierat och tolkat begreppet barnaga.
- Barnaga är lättare att acceptera bland respondenterna när det är övertänkt än när det sker i ilska.
- Den positiva attityden mot barnaga minskar över tid. Under senare år sker denna minskning dock långsammare än tidigare.
- Respondenterna tror att män agar oftare men båda föräldrarna anses ha lika stort ansvar att fostra barn.
- Män är marginellt mer positiva till aga än kvinnor.
- Respondenter med föräldrar födda utanför Norden har generellt en mer positiv attityd mot barnaga jämfört med de respondenter med föräldrar födda inom Norden.
- De respondenter med egna erfarenheter har generellt en mer positiv attityd mot barnaga.
- Respondenter med föräldrar födda utanför Norden blir i högre grad utsatta för aga jämfört med de respondenter med föräldrar födda inom Norden.

I *resultatdiskussionen* presenteras och diskuteras ovanstående slutsatser utifrån tidigare forskning och egna reflektioner. Vidare kommer en *metoddiskussion* föras där studiens genomförande kritiserar och reflekteras över. En *teoridiskussion* kommer beskriva våra förväntningar, åsikter och reflektioner utifrån de teoretiska utgångspunkter som använts i studiens genomförande.

6.1. Resultatdiskussion

I resultatdiskussionen kommer våra slutsatser presenteras kortfattat för att sedan diskuteras. Diskussionerna är en utveckling av resultatet och analysen där vi som genomfört denna studie för in våra perspektiv och åsikter.

6.1.1. Generell kartläggning av attityder mot barnaga

Den frågeställning som ligger till grund för kartläggningen är: Hur ser attityder generellt ut mot barnaga bland 18 - 19-åringar i Örebro?

Resultatet visar att olika frågor gällande att vara för eller emot aga ger olika svar utifrån frågornas formuleringar och vilka svarsalternativ som finns tillgängliga. Personer som anser att det inte är acceptabelt att använda fysisk bestraffning i uppfostringssyfte kan samtidigt

anse att aga kan vara nödvändigt beroende på situation. Vi har gjort bedömningen att det ena resultatet ger ett mer trovärdigt svar. Det svar som därför använts genomgående genom studien kommer från frågan: ”Vad är acceptabelt att göra i uppfostringssyfte när ett barn är olydigt?”. Anledningen till att vi ofta valt bort resultatet från den andra frågan är för att vi märkte att många respondenter även inkluderade lätt fysisk bestraffning (såsom att gripa tag i armen) i svarsalternativen. På så sätt ger det sken av att fler är positiva till aga. Hade vi vetat vad dessa frågor och svarsalternativ hade inneburit för svårigheter hade vi utformat enkäten på ett annorlunda sätt. Detta är något vi har tagit lärdom av.

Utifrån vårt resultat, i jämförelse med tidigare studier, fortsätter den positiva attityden mot aga att minska över tid. Förändringen har förklarats utifrån bland annat olika kulturella förändring (Giles-Sims & Lockhart, 2005), generationsskifte (Sandén, 1996) samt införande av förbud mot barnaga (Durrant, 1999). Resultatet visar att minskningen dock inte är lika markant de senaste åren jämfört med tidigare. Vi tror att förklaringen till att förändring sker långsammare nu än tidigare kan vara att det var länge sedan lagstiftningen infördes, då frågan kan tänkas ha varit aktuell och debatterats i högre utsträckning. Utifrån resultatet har majoriteten av den svenska befolkningen redan ändrat uppfattning angående inställning till barnaga. SOU (2001:18) menar att minskat våld och en ökad anmälningsbenägenhet tyder på att vår syn på barnaga har förändrats efter införandet av förbudet. För att nå sista procentandelen som fortfarande är positiva till barnaga tror vi att frågan gällande aga borde aktualiseras och debatteras mer. Vlais-Cicvaric m.fl. (2006) menar att offentliga utbildningskampanjer och stort stöd från hälsofrämjande samhällsorgan ger resultat i förändrandet av attityder mot barnaga. Anledningen till att vi från början valde att fokusera på två olika gymnasieinriktningar, yrkesförberedande och studieförberedande, var att vi trodde att de kunde representera olika samhällsgrupper. Inga signifikanta skillnader kunde dock utläsas mellan de olika inriktningarna. Däremot visar tidigare forskning att barn från socioekonomiskt mer utsatta grupper agas i högre utsträckning (Deater-Deckard, m.fl., 2003). Vår tolkning blir därmed att det antingen inte finns någon skillnad mellan dessa två representerade grupperna eller att de olika gymnasieinriktningarna inte representerar olika samhällsgrupper.

6.1.2. Relationen mellan kön och barnaga

Frågeställningarna som ligger till grund för avsnittet *Kön och barnaga* lyder: Hur ser attityderna mot de olika könen ut i förhållande till barnaga? Finns det skillnader i attityder mot barnaga mellan könen?

Resultatet visar att respondenterna anser att båda könen, med marginella skillnader, har lika stort ansvar att fostra barn i en familj. Respondenterna tror dock att män är de som agar oftast trots att tidigare forskning av Sandén (1996) och vårt resultat visar att båda könen agar i lika hög utsträckning. Vidare är mäns attityder mot barnaga mer accepterande i högre utsträckning än kvinnors enligt både vårt resultat och Sandéns (1996) forskning. Utifrån detta resultat och den diskussion gällande föreställningen om män som mer våldsamma än kvinnor som förs i resultat och analys – avsnittet resonerar vi i att män då rimligtvis borde vara det kön som agar mest. Enligt Hacking (1999) påverkas individen av yttre föreställningar som formar denne till man eller kvinna. Vårt handlande är också en del i skapandet av genus. På grund av föreställningen om män som mer våldsamma och mäns mer positiva attityd till barnaga anser vi att det är märkligt att de faktiskt inte agar mer än kvinnor. Vi anser att det vore rimligt om män infogade sig i och agerar efter den könsroll som de tillskrivits. Vi menar vidare att det vore gynnsamt för jämställdhetsidealet om det faktum att män inte agar mer än kvinnor blev uppmärksammat. Genom att motbevisa föreställningen om mannen som mer våldsam kan

förutfattade meningar som inte stämmer överens med verkligheten förändras. På detta sätt tror vi att en mer rättvis och jämställd bild av män och kvinnor kan uppnås.

6.1.3. Föräldrars ursprungs inverkan på attityder mot barnaga

Utifrån frågeställningen: ”Har föräldrars ursprung inverkan på attityden mot barnaga?”, har resultatet visat att det är högre sannolikhet att respondenter med föräldrar födda utanför Norden anser att barnaga är acceptabelt som uppfostringsmetod (se figur 5:3:2). Vi kan därmed dra slutsatsen, i denna studie, att föräldrars ursprung har inverkan på attityden mot barnaga. En möjlig förklaring på detta anser vi kunna vara olika kulturella skillnader och att respondenterna tillhör olika familjestrukturer. Giles-Sims och Lockhart (2005) menar att det är viktigt att känna till och förstå olika kulturella skillnader för att kunna påverka föräldrar som agar sina barn. Vårt resultat visar på att aga fortfarande förekommer i Sverige trots att det är olagligt. Vi anser därför att kunskap om olika familjestrukturer kan behövas, inom det sociala arbetet, för att på lång sikt kunna hantera problemet och lättare förändra situationen.

6.1.4. Attityder utifrån egna erfarenheter av barnaga

Frågeställningen som ligger till grund för Attityder utifrån egna erfarenheter av barnaga är: Har egna upplevelser av barnaga inverkan på den egna attityden mot barnaga?

Det första resultatet som presenteras utifrån denna frågeställning visar att ju svårare fysisk bestraffning respondenterna har utsatts för desto mer frekvent sker agan. Dock är det endast ett fåtal som agats regelbundet. Resultatet visar också att det föreligger ett statistiskt säkerställt samband mellan egna erfarenheter av fysisk bestraffning och positiv attityd mot barnaga (Tabell 5:4:2). Detta stämmer överens med Sandéns (1996) svenska studie samt Deater-Deckards m.fl. (2003) och Vlasis-Cicvarics m.fl. (2006) internationella studier. En analys som görs är att attityder påverkas av modellinlärning och familjestrukturer vilket Ekehammar (2007) påvisar. Detta skulle kunna innebära att positiva attityder till aga ofta går i arv. Dock var det en stor andel respondenter med erfarenheter av barnaga som var negativt inställda till det, vilket har förklarats med socialkonstruktionism. Vårt resultat och analys visar därmed att det finns fog för att den som agas själv agar men att det även är en betydande del individer som verkar bryta negativa mönster. Detta tycker vi kan förklaras med den allmänna uppfattningen i samhället om att aga är fel. Vi anser att gruppen som är negativt inställda till barnaga trots egna erfarenheter är ett resultat av att attityder kan påverkas av samhällsliga strukturer och insatser. Människors inställning kan utifrån detta resonemang förändras, vilket vi anser är hoppfullt för framtiden.

Egna erfarenheter har jämförts med ytterligare tre olika faktorer. De första faktorerna, religion och kön, visade inga signifikanta skillnader och har därmed inte analyserats närmare utan enbart presenterats. Figur 5:4:3 visar däremot att ursprung i hög grad, och med statistisk signifikans, påverkar egna erfarenheter av aga. Respondenter med föräldrar födda utanför Norden har egna erfarenheter i högre utsträckning än de med föräldrar födda inom Norden. Ett resonemang som förts visar att de respondenter med föräldrar födda utanför Norden ofta slits mellan olika kulturer. Allwood och Franzén (2000) menar att detta är vanligt förekommande bland barn som har utlandsfödda föräldrar och växer upp i en annan kultur. Vi gör, utifrån resultatet, antagandet att aga förekommer i högre utsträckning i familjer från andra kulturer och med annorlunda familjestrukturer än i Sverige. En reflektion blir utifrån detta att socialarbetare bör vara uppmärksamma i fråga om barnaga i möte med familjer från andra kulturer. Viktigt är även att socialarbetare som kommer i kontakt med sådana familjer är att informera om lagar och riktlinjer om uppfostran av barn i Sverige. (Giles-Sims & Lockhart, 2005) menar att det är svårt att förändra attityder i kulturer och familjestrukturer eftersom de är kopplade till gruppens grundläggande värderingar. Lagar är inte effektivt i

sådana situationer utan socialarbetarna måste möta personerna på en individnivå. Utifrån ovanstående resonemang anser vi därför att det är nödvändigt för socialarbetarna att arbeta individinriktat i mötet med personer från de kulturer och familjestrukturer där aga är accepterat. Detta kan vara en nödvändighet för att förändra attityderna inom dessa grupper då förbudet mot barnaga har funnits länge och är allmänt vedertagen i den svenska kulturen. Trots detta visar vår studie och tidigare forskning att aga fortfarande förekommer i viss mån.

6.2. Metoddiskussion

Tidigare, i metod – avsnittet, diskuteras fördelar och nackdelar med kvantitativ studie. Det vi som undersökare främst upplevt som en nackdel under studiens gång är att det finns en avsaknad av kontakt med respondenterna. Diskussioner har förts vid utdelning av enkäterna, men enskilda samtal hade varit gynnsamt för en djupare förståelse av problemområdet och individernas tankar, åsikter och erfarenheter. En sådan djupare förståelse är dock inte syftet med studien, även om vi ser värdet med detta.

En svårighet med studien upplevdes vara att komma i kontakt med respondenter som hade möjlighet att delta. Många lärare, som vi haft kontakt med, ansåg att det var svårt att avvara tid till vår undersökning av olika anledningar. En uppfattning som vi fått är att gymnasieskolorna i Örebro är ganska ”mättade” vad gäller enkätundersökningar. Denna mättnad i kombination med elevernas fullbokade scheman inför terminens slut gjorde det svårt att nå ut till klasserna. Dock anser vi att en styrka med studien är den höga svarsfrekvensen. Bortfallet består av endast en enkät. Detta upplevs som positivt med tanke på svårigheten att finna respondenter. Anledning till den höga svarsfrekvensen tror vi beror på vår närvaro i klassrummen, vilket diskuteras i metoden.

Något som vi tagit lärdom av under studiens gång är nödvändigheten att anpassa enkätutformandet efter statistikprogrammet SPSS för att underlätta databearbetningen. Användandet av tidigare studier i utformandet av enkäter är bra för reliabiliteten (Djurfeldt m.fl., 2010). Nackdelen med användandet av tidigare studier i enkätutformandet i denna studie var att vissa av frågorna som användes inte var anpassade efter SPSS. Alla svarsalternativ i enkäten var därför inte möjliga att på ett praktiskt och enkelt sätt ge ett numeriskt värde. Ett råd både till oss själva, inför framtiden, och andra som planerar att genomföra kvantitativa studier med hjälp av SPSS är att i god tid lära sig hur programmet fungerar innan utformandet och genomförandet av eventuell enkät. Slutligen är vi nöjda med vårt val av undersökningsmetod. Trots brist på erfarenhet, om hur kvantitativa undersökningar genomförs i praktiken, anses processen ha fungerat bra och varit lärorik. Metoden anses vara väl lämpad för att uppfylla syftet och besvara de frågeställningar som ligger till grund för studien.

6.3. Teoridiskussion

Genomgående under studien har svårigheten med att definiera begreppet ”barnaga” varit ett problem. Diskussioner om svårigheten i att bedöma var gränsen går mellan ett tillrättavisande och lätt aga uppstod flera gånger vid undersökningstillfällena. Exempelvis om ”Gripa tag i armen” skulle räknas in i begreppet aga eller inte. Huruvida något kan anses vara aga är i detta fall beroende av grad av styrka och syftet med agerandet. Resultatet har blivit att olika individer har definierat begreppet olika beroende på varierande tolkningar och uppfattningar. I metoden har det diskuterats hur olika tolkningar av begrepp är ett problem i kvantitativa studier, vilket vi anser ha blivit tydligt i denna studie. Problemet synliggjordes bland annat då många respondenter kryssat i svarsalternativ från både kategorin ”lätt fysisk bestraffning” och

”ingen fysisk bestraffning” under frågan ”Vad är acceptabelt att göra i uppfostringsyfte?”. Kommentarer, diskussioner och frågor visade på att majoriteten av respondenterna inte ansåg ”lätt fysisk bestraffning” som aga. Därför har vi valt att inte presentera ”lätt fysisk bestraffning” som aga i studien. Vi förutsåg inte detta problem från början, vilket kan tänkas påverkat studiens resultat och är något som vi tagit lärdom av.

I studien har resultatet analyserats med hjälp av socialkonstruktionism och grid-group theory. Teorierna lämpar sig för att förstå fenomen på gruppnivå och vi ansåg därför att dessa teorier var passade utifrån syftet med studien. Vårt syfte var att förstå och förklara resultatet och inte endast kartlägga det. Vår föreställning innan studiens genomförande var att analytiska ansatser inte förekommer i någon hög utsträckning inom kvantitativa studier. Att analysera kvantitativ data är för oss en ny erfarenhet. Vi insåg svårigheterna med att analysera begränsade resultat då en kvantitativ studie inte möjliggör bredare perspektiv med djupgående svar från respondenterna. Analysen blir därför spekulativ och mindre utförlig än vid en kvalitativ studie. Vår uppfattning är att en analys vid kvantitativa studier är fullt möjligt men att den kan bli något begränsad. Sammanfattningsvis kan vi se att detta tillvägagångssätt ger en mer nyanserad presentation av kvantitativa resultat. En reflektion som gjorts under studiens gång är att den tidigare forskningen stämmer väl överens med vårt resultat. Nackdelen med detta anser vi blir en avsaknad av andra perspektiv som skiljer sig från dem vi presenterar. Fler perspektiv hade kanske kunnat lyftas fram med flera tidigare studier. Fördelen däremot kan vara att vårt resultat kan anses bli mer trovärdigt med starkt stöd i tidigare studier.

6.4. Avslutande reflektioner

Utifrån tidigare forskning har aga beskrivits som skadande för barn som har blivit utsatta för det. Vår kartläggning och analys av attityder utifrån olika faktorer visar att aga fortfarande förekommer i viss utsträckning. Attityder mot aga påverkas positivt av egna erfarenheter och därmed kan en rimlig slutsats vara att den som agas själv agar. Nästan två procent utsätts regelbundet för svår aga, trots att det är olagligt. Särskilt utsatta är de barn med utlandsfödda föräldrar. Om vi tänker oss att vi generaliserar och ser vårt resultat till hela Sveriges befolkning anser vi att antalet svårt agade är allvarligt många och bör vara av intresse inom det sociala arbetet. Enligt resultatet i denna studie minskar den positiva attityden mot aga. Trots attitydförändringen anser vi att barnaga är ett samhällsproblem som, så länge det förekommer i någon form, behöver uppmärksammas och åtgärdas. Socialarbetarens roll i detta sammanhang är att värna om barns bästa och barns rättigheter utifrån relevanta lagrum. Sverige har ratificerat barnkonventionen som uttrycker ett samhälligt ansvar för barnens välmående och utveckling vilket kan ses som ytterligare argument för samhällets ansvar att agera. Vi anser att kunskap behövs om andra kulturers uppfostringsmetoder och om andra förklaringar till varför barnaga förekommer. Vidare studier om barns upplevelser och förståelse av barnaga, vidare kartläggning om förekomst, vilka grupper som är mest utsatta och hur problemet bäst kan åtgärdas skulle vara gynnsamt.

LITTERATURLISTA

- Allwood, Carl Martin & Franzén, Elise C. (red.) (2000). *Tvärkulturella möten. Grundbok för psykologer och socialarbetare*. Stockholm: Natur & Kultur.
- Basham, E. Randall & Jordan, Cathleen & Hofer, A. Richard (2010). Reliability and validity in quantitative measurement. I Thyer, Bruce (red.), *The Handbook of Social Work Research Methods* (s. 75-118). Los Angeles: SAGE.
- Bergenlöv, Eva (2009). *Drabbade barn: aga och barnmisshandel i Sverige från reformationen till nutid*. Lund: Nordic Academic Press.
- Berger, Peter L. & Luckmann, Thomas (1998) *Kunskapssociologi*. Stockholm: Wahlström & Widstrand
- Brottsbalken (1962:700). *Om brott mot liv och hälsa, kapitel 3 § 5* (1998:393).
- Bryman, Alan (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Malmö: Liber.
- Börjeson, Bengt (2008). *Förstå socialt arbete – en grundbok*. Stockholm: Liber.
- Deater-Deckard, Kirby & Lanceford, E. Jennifer & Dodge, A. Kenneth & Pettit, S. Gregory & Bates, E. John (2003). The Development of Attitudes About Physical Punishment: An 8-Year Longitudinal Study, *J Fam Psychol*, 17(3) s. 351–360.
- Djurfeldt, Göran & Larsson, Rolf & Stjärnhagen, Ola (2010). *Statistisk verktygslåda 1: samhällsvetenskaplig orsaksanalys med kvantitativa metoder*. Lund: Studentlitteratur.
- Durrant, Joan E (1999). Evaluating the success of Sweden's corporal punishment. *Child Abuse & Neglect*, Vol. 23, No. 5.
- Ekehammar, Bo (2007). Socialpsykologi – människan som samhällsvarelse. I Hwang, Philip & Lundberg, Ingvar & Rönnerberg, Jerker & Smedler, Ann-Charlotte (red). *Vår tids psykologi*. Stockholm: Natur & Kultur.
- Eliasson, Annika (2010). *Kvantitativ metod från början*. Lund: Studentlitteratur.
- Field, Andy (2005). *Discovering Statistics Using SPSS*. London: SAGE.
- Föräldrabalken (1949:381) *Om omvårdnad, boende och umgänge, kapitel 6 § 1* (1983:47).
- Giles-Sims & Lockhart (2005). Culturally shaped pattern of disciplining children. *Journal of Family Issues*, vol. 26, s. 196.
- Gothlin, Eva (1999). *Kön eller genus?* Nationella sekretariatet för Genusforskning.
- Hacking, Ian (1999). *Social konstruktion av vad?* Stockholm: Thales.
- Johansson, Thomas (2007). Kritisk psykologi. I Hwang, Philip & Lundberg, Ingvar & Rönnerberg, Jerker & Smedler, Ann-Charlotte (red). *Vår tids psykologi*. Stockholm: Natur &

Kultur.

Kristoffersen, Jahren, N. (Red.). (1998). *Allmän omvårdnad 1- Profession och ämnesområdesutveckling, värdegrund och kunskap*. Stockholm: Liber.

Lag med särskilda bestämmelser om vård av unga i vissa fall (1990:52). *Beredande av vård, 2 §* (2007:1315).

Larsson, Sam & Lilja, John & Mannheimer, Katarina (2005). *Forskningsmetoder i socialt arbete*. Lund: Studentlitteratur.

Nationalencyklopedin 1 (2012). *Aga*. Hämtat den 15 mars 2012 från <http://www.ne.se/lang/aga/109080>

Nationalencyklopedin 2 (2012). *Attityd*. Hämtat den 15 mars 2012 från <http://www.ne.se/lang/attityd>

Nugent, William R (2010) Probability and Sampling. I Thyer, Bruce (red.), *The Handbook of Social Work Research Methods*. Los Angeles: SAGE.

Patel, Runa & Davidson, Bo (2011). *Forskningsmetodikens grunder*. Lund: Studentlitteratur.

Proposition (1978/79:67). *Om förbud mot aga*. Stockholm: Regeringskansliet.

Regeringskansliet (2006). *Mänskliga rättigheter – konventionen om barns rättigheter*. Stockholm.

Sandén, Åsa (1996). *Barn och aga. En undersökning om vuxnas och högstadielärares inställning, erfarenheter och kunskap*. Statistiska centralbyrån, Demografiska rapporter 1996:1.1. Örebro.

Statens offentliga utredningar (2001) *Barn och misshandel - En rapport om kroppslig bestraffning och annan misshandel i Sverige vid slutet av 1900-talet*. SOU 2001:18. Socialdepartementet, Rapport från Kommittén mot barnmisshandel. Stockholm.

Stocks, J, Timothy. Statistics for Social Workers. I Thyer, Bruce (red.), *The Handbook of Social Work Research Methods* (s. 75-118). Los Angeles: SAGE.

Socialtjänstlagen (2001:453). *Särskilda bestämmelser för olika grupper, kapitel 5 § 1* (2007:1315).

Uppenbarelsboken. Nya Testamentet (2000).

Vetenskapsrådet (1990) *Forskningsetiska principer*. Hämtat, 2012-04-16, från: <http://www.codex.vr.se/texts/HSFR.pdf>

Vlasis-Cicvarica, I. & Prpica, I. & Bobanb, M. & Korotaja, Z, (2006) Children's reflections

on corporal punishment. *Journal of the royal institute of public health*. Vol.121. Sid. 220–222

Wahlgren, Lars (2008) *SPSS – steg för steg*. Lund: Studentlitteratur.

Ålund, Alexandra (2002). Sociala problem i kulturell förklädning. I Meeuwisse, Anna och Swärd, Hans. *Perspektiv på sociala problem*. Stockholm: Natur & Kultur.

BILAGA 1 - ENKÄT

Barnaga betyder att fysiskt bestraffa ett barn i uppfostringssyfte och aga är inte det våld som endast är till för att skada det. Aga är till för att straffa eller varna barnet när barnet betar sig illa, aga används inte då syftet är att skada barnet.

1) Är du...

- Kvinna
- Man

Vilket program och vilken inriktning går du?

2) Är någon eller båda av dina föräldrar utlandsfödda?

- Mamma, vilket land? _____
- Pappa, vilket land? _____
- Ingen

3) Är du troende?

- Ja
- Nej

Om ja, vilken religion tillhör du?

4) Är dina föräldrar troende?

- Ja
- Nej
- Vet ej

Om ja, vilken religion tillhör de?

5) Vems huvudsakliga ansvar är det att fostra barn, anser du?

- Kvinnors
- Mäns
- Lika stort ansvar

6) Vem tror du oftast agar i en familj?

- Kvinnor
- Män
- Båda

7) Vad är acceptabelt att göra i uppfostringsyfte när ett barn är olydigt?

Kryssa i ett eller flera alternativ.

- Gripa tag i armen
- Ruska om
- Knuffa
- Örfil
- Lugga (dra eller ta tag i håret)
- Smiska/ Lätt slag
- Kraftigt slag

- Slå med tillhygge (exempelvis bälte eller käpp)
- Ingen fysisk bestraffning

- Annat: _____

8) I vilka situationer är det okej att använda fysisk bestraffning på barn?

Välj ett eller fler alternativ.

- Om barnet är hemma och uppför sig dåligt med avsikt trots varningar från förälder
- Om barnet är borta (exempelvis vid besök hos bekanta) och uppför sig dåligt med avsikt trots varningar från förälder
- Om barnet tar sönder något trots tillsägelser från förälder
- Om barnet gör illa eller bråkar med annan person

- Om barnet utsätter sig för farliga situationer trots varningar från förälder
- Annan situation: _____
- Aldrig

9) Måttlig kroppslig bestraffning är ibland nödvändigt i uppfostran av barn, men ska då tänkas över och inte ske i ilska.

- Håller helt med
- Håller med till stor del
- Håller delvis med
- Håller inte med alls

10) Blir man uppretad av sitt barn är det okej att ge det en örfil

- Håller helt med
- Håller med till stor del
- Håller delvis med
- Håller inte med alls

11) Vems uppgift tycker du det är att fysiskt bestraffa barn?

- Mamma
- Pappa
- Båda
- Annan person: _____
- Ingen form av fysisk bestraffning är acceptabel

12) Har du någon gång blivit fysiskt bestraffad/tillrättavisad i uppfostringsyfte?

Välj ett eller fler alternativ.

- Gripen i armen
- Blivit ruskad
- Blivit knuffad
- Fått en örfil
- Blivit luggad (Dragen i håret)
- Blivit smiskad/ Fått ett lätt slag
- Fått ett kraftigt slag
- Blivit slagen med tillhygge (exempelvis bälte eller käpp)
- Inte blivit utsatt för någon fysisk bestraffning
- Annat: _____

13) Om du blivit utsatt för fysisk bestraffning, hur ofta skedde/sker detta?

- Någon enstaka gång
- Ett par gånger
- Regelbundet
- Aldrig

14) Om du någon gång blivit utsatt för fysisk bestraffning, vem utförde bestraffningen?

- Mamma
- Pappa
- Båda
- Annan person: _____

15) Tycker du det är okej att aga barn?

- Ja
- Beror på situation
- Nej

Övriga kommentarer:

Tack för din medverkan! :)

BILAGA 2- STATISTISKA TESTER

Figur 5:2:2, Män och kvinnors olika acceptans mot barnaga:

Chi-Square Tests					
	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	2,990 ^a	1	,084		
Continuity Correction ^b	2,260	1	,133		
Likelihood Ratio	3,175	1	,075		
Fisher's Exact Test				,114	,064
Linear-by-Linear Association	2,965	1	,085		
N of Valid Cases	116				

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 9,83.

b. Computed only for a 2x2 table

Figur 5:3:2,Ursprungs inverkan på attityd mot aga.

Chi-Square Tests					
	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	14,487 ^a	1	,000		
Continuity Correction ^b	11,329	1	,001		
Likelihood Ratio	10,525	1	,001		
Fisher's Exact Test				,002	,002
Linear-by-Linear Association	14,364	1	,000		
N of Valid Cases	118				

a. 1 cells (25,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,68.

b. Computed only for a 2x2 table

Tabell 5:4:2, Sambandet mellan egna erfarenheter och attityden mot aga.

Chi-Square Tests					
	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	19,815 ^a	1	,000		
Continuity Correction ^b	16,186	1	,000		
Likelihood Ratio	14,399	1	,000		
Fisher's Exact Test				,000	,000
Linear-by-Linear Association	19,644	1	,000		
N of Valid Cases	116				

a. 1 cells (25,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1,80.

b. Computed only for a 2x2 table

Figur 5:4:3, Egna erfarenheter av fysisk bestraffning i förhållande till föräldrars ursprung.

Chi-Square Tests					
	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	8,943 ^a	1	,003		
Continuity Correction ^b	6,947	1	,008		
Likelihood Ratio	7,288	1	,007		
Fisher's Exact Test				,007	,007
Linear-by-Linear Association	8,866	1	,003		
N of Valid Cases	116				

a. 1 cells (25,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 2,78.

b. Computed only for a 2x2 table